

A pályázati felhívás címe:

Kertészeti üvegházakhoz, hűtőházakhoz kapcsolódó, és post-harvest fejlesztések támogatása

A pályázati felhívás kódszáma:

KAP-RD01a-RD01c-1-24

Rövid összefoglaló

<p>Ki nyújthat be támogatási kérelmet? (Részletes információk a pályázati felhívás (a továbbiakban: felhívás) 2.1 és 2.2 fejezetében)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mezőgazdasági termelők - Mezőgazdasági termelők tagságával működő szövetkezetek - Állami elismeréssel rendelkező együttműködések - Gyógynövénytermesztéshez kapcsolódóan integrátori, vagy elsődleges feldolgozó tevékenységet folytató vállalkozások
<p>Milyen tevékenységek támogathatóak? (Részletes információk a felhívás 3.1 fejezetében)</p>	<p>A felhívás keretében támogatás nyújtható:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A kertészeti termelőtevékenységet szolgáló létesítmények építése, fejlesztése, korszerűsítése - Post-harvest fejlesztések - Energiahatékonyság javítására vonatkozó tevékenységek - Megújuló energiaforrást hasznosító technológiák alkalmazása
<p>Mikor lehet benyújtani a támogatási kérelmet? (Részletes információk a felhívás 2.3 fejezetében)</p>	<p>A felhívás keretében a támogatási kérelmek benyújtására 2024. július 23-tól van lehetőség.</p>
<p>Mi a támogatás formája? (Részletes információk a felhívás 8.1 fejezetében)</p>	<p>Vissza nem térítendő támogatás, melynek formája tételes költségelszámolás.</p>
<p>Mennyi támogatást lehet igényelni? (Részletes információk a felhívás 8.2. fejezetében)</p>	<p>Legfeljebb 5 Mrd Ft-ot.</p>
<p>Mennyi előleg igényelhető? (Részletes információk a felhívás 8.3. fejezetében)</p>	<p>A támogatási okiratban meghatározott támogatási összeg legfeljebb 25 százalékáig, de legfeljebb 500 millió Ft-ig a kedvezményezett kérelemmel előleget igényelhet.</p>
<p>Mennyi a művelet végrehajtására rendelkezésre álló időtartam? (Részletes információk a felhívás 4.2 fejezetében)</p>	<p>A művelet fizikai befejezésére a támogatási okirat véglegessé válásától számított legfeljebb 36 hónap áll rendelkezésre.</p>

Hol valósítható meg a művelet?	Magyarország egész területén.
Várhatóan hány művelet kap támogatást?	350 db.

A felhívás meghirdetésekor a támogatásra rendelkezésre álló tervezett keretösszeg 50 Mrd Ft az alábbi célterületi bontásban:

- A felhívás 1. célterülete keretében igénybe vehető keretösszeg: 30 Mrd Ft.
- A felhívás 2. célterülete keretében igénybe vehető keretösszeg: 20 Mrd Ft.

A felhívás forrását az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásban biztosítja.

A felhívás Magyarország Közös Agrárpolitika Stratégiai Tervének (a továbbiakban: KAP ST) keretében a Nemzeti Irányító Hatóság (a továbbiakban: IH) által kerül meghirdetésre.

Felhívjuk a Tisztelt Kedvezményezettek figyelmét, hogy a felhívás, az [Általános Útmutató](#) a KAP Stratégiai Terv keretében meghirdetett felhívásokhoz c. dokumentum (a továbbiakban: ÁÚF) együttesen tartalmazza a kérelem elkészítéséhez szükséges összes feltételt. Az IH a dokumentumok változtatási jogát fenntartja. A módosításokról minden esetben közlemény kerül megjelentetésre, ezért és az egyéb információk megismerése céljából kérjük, hogy kövessék figyelemmel a kap.gov.hu honlapon megjelenő közleményeket!

A felhívásban nem szereplő előírások esetében a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások eljárási rendjéről szóló [2022. évi LXV. törvény](#) (a továbbiakban: KAP törvény), a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások felhasználásának rendjéről szóló 54/2023. (IX. 13.) AM rendelet (a továbbiakban: KAP Vhr.), és az ÁÚF az irányadó.

A felhívás eltérhet az ÁÚF-ben megfogalmazott előírásoktól, ebben az esetben a felhívásban foglaltakat kell irányadónak tekinteni.

Jelen felhívás vonatkozásában nem alkalmazandó az ÁÚF 11. pontja.

Tartalomjegyzék

1. A FELHÍVÁS INDOKOLTSÁGA ÉS A KAP ST-HEZ VALÓ ILLESZKEDÉSE.....	4
2. A TÁMOGATÁSI KÉRELEM BENYÚJTÁSÁNAK FELTÉTELEI	5
2.1. Kedvezményezettek köre	5
2.2. Támogatásban nem részesíthetők köre	7
2.3. A támogatási kérelem benyújtásának határideje	7
2.4. A támogatási kérelem benyújtásának módja és egyéb feltételei.....	8
3. A MŰVELETTEL KAPCSOLATOS ELVÁRÁSOK	8
3.1. Támogatható tevékenységek.....	8
3.1.1. Önállóan támogatható tevékenységek.....	8
3.1.2. Önállóan nem támogatható tevékenységek.....	11
3.1.2.1. Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek:	11
3.1.2.2. Választható, önállóan nem támogatható tevékenységek:	11
3.1.3. Nem támogatható tevékenységek:	12
3.2. A támogatható tevékenységek állami támogatási szempontú besorolása	12
3.3. A művelet műszaki, szakmai tartalmával kapcsolatos elvárások.....	12
4. MŰVELETVÉGREHAJTÁS IDŐTARTAMA	21
4.1. A művelet megkezdése.....	21
4.2. A művelet végrehajtására rendelkezésre álló időtartam és a művelet befejezésére vonatkozó elvárások.....	22
5. MŰVELETVÉGREHAJTÁSSAL KAPCSOLATOS EGYÉB ELVÁRÁSOK.....	22
5.1. Közbeszerzési kötelezettség.....	22
5.2. A fejlesztéssel érintett ingatlanra vonatkozó feltételek	22
5.3. A művelet megvalósítása utáni kötelezettségek (fenntartási kötelezettség).....	23
6. INDIKÁTOROK.....	23
6.1. Az indikátorok teljesítéséhez való hozzájárulás.....	23
6.2. Monitoring adatszolgáltatás.....	24
7. KIVÁLASZTÁSI ELJÁRÁSREND	24
7.1. A támogatási kérelmek kiválasztására vonatkozó eljárásrend	24
7.2. Kiválasztási kritériumok	24
8. A FINANSZÍROZÁSSAL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK	25
8.1. Támogatás formája.....	25
8.2. Igényelhető támogatás.....	25

8.3. Igényelhető előleg.....	26
9. ELSZÁMOLÁSRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK	27
9.1. Kifizetési kérelmek tervezése	27
9.2. Elszámolható költségek	27
9.2.1. Egyszerűsített elszámolási mód alkalmazása.....	30
9.3. Elszámolhatóság feltételei.....	30
9.4. Az elszámolható költségek mértékére és arányára vonatkozó elvárások	32
9.5. Nem elszámolható költségek	33
10. JOGKÖVETKEZMÉNYEK.....	33
10.1 Általános jogkövetkezmények	33
10.2 Tartalmi értékelési szempontok során vállalt kötelezettségekhez fűződő jogkövetkezmények.....	33
10.3 Az üzleti tervben vállalt kötelezettségekhez fűződő jogkövetkezmények.....	34
10.4 A felhívásban rögzített kötelezettségekhez/elvárásokhoz fűződő jogkövetkezmények	34
11. TOVÁBBI INFORMÁCIÓK.....	36
11.1. Jogutódlás.....	36
11.2. További dokumentumok	36
12. ÜGYFÉLSZOLGÁLAT ELÉRHETŐSÉGE	36
13. CSATOLANDÓ MELLÉKLETEK LISTÁJA	37
13.1. A támogatási kérelemhez csatolandó dokumentumok	37
13.1.1. Támogatási kérelem elkészítésekor kötelezően csatolandó (nem pótolható) mellékletek.....	37
13.1.2. A támogatási kérelem elkészítése során csatolandó (pótolható) mellékletek listája:.....	37
13.2. Az első kifizetési kérelemhez csatolandó dokumentumok.....	39
14. A FELHÍVÁS MELLÉKLETEI	39

1. A FELHÍVÁS INDOKOLTSÁGA ÉS A KAP ST-HEZ VALÓ ILLESZKEDÉSE

A felhívás alapjául a KAP ST RD01a_E01_FRM_73 kódszámú, Mezőgazdasági üzemek fejlesztése című, valamint az RD01c_E01_FRM_73 kódszámú, Mezőgazdasági üzemek zöld beruházásainak támogatása című beavatkozásai szolgálnak.

E beavatkozások a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervekhez nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályaon kívül helyezéséről szóló, 2021. december 2-i (EU) [2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendelet](#) 73. cikkén alapulnak.

A felhívás a beavatkozásokban megfogalmazott alábbi célok megvalósulását kívánja elősegíteni:

A kertészeti ágazaton belül a hajtatasos termesztésben előállított friss zöldségfélék iránti piaci kereslet folyamatosan növekszik, melynek kielégítéséhez időzített és környezetbarát termesztés, valamint folyamatos szállítás szükséges, ezért indokolt a növényházi termesztő kapacitás növelése. A termesztő terület növelése mellett a meglévő üveg- és fóliaházak korszerűsítése is hozzájárul az ágazat versenyképességének növeléséhez. Ennek legfontosabb eszköze az új, innovatív és környezetbarát termesztési és termelési technológiák elterjesztésének és fejlesztésének támogatása, az energiafelhasználás hatékonyságának javítása. Hazánk geológiai adottságai alapján kifejezett cél a geotermikus hőenergia-potenciál kiaknázása.

A fogyasztói igények kielégítéséhez elengedhetetlen a zöldség és gyümölcsfélék szakszerű tárolása, amely lehetővé teszi a betárolt áru minőségének megőrzését, így egész évben biztosítható a keresett termékek rendelkezésre állása. A fogyasztói igényeket a termelők csak akkor tudják kielégíteni, ha rendelkeznek korszerű tárolási és áruvá készítési rendszerekkel, továbbá bővítik, illetve korszerűsítik a jelenleg rendelkezésre álló kapacitásokat.

2. A TÁMOGATÁSI KÉRELEM BENYÚJTÁSÁNAK FELTÉTELEI

2.1. Kedvezményezett köre

Jelen felhívásra támogatási kérelmet nyújthatnak be:

1. Mezőgazdasági termelők, akik abban az esetben jogosultak támogatásra, amennyiben igazolják, hogy:

- a) A támogatási kérelem benyújtását megelőző, - vagy amennyiben erre vonatkozóan nem rendelkeznek adatokkal, - az azt megelőző teljes lezárt üzleti évben **legalább 10 000 euró STÉ üzemmérettel rendelkeznek.** (Az üzemméret megállapítása szempontjából a 10. mellékletben megadott, 348,93 forint/euró árfolyammal számolt 2020. évi STÉ adatok az irányadók);
- A növénytermesztéssel összefüggő üzemméret számítás alapja a támogatási kérelem benyújtását megelőző teljes lezárt üzleti évének egységes kérelme (a továbbiakban: EK kérelem) alapján elfogadott, mezőgazdasági tevékenységből származó üzemméret. Ha a mezőgazdasági termelő a támogatási kérelem benyújtását megelőző teljes lezárt üzleti évre vonatkozóan rendelkezik a felhívás 5. mellékletét képező „*Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatokról*” című formanyomtatványon szereplő mezőgazdasági tevékenységgel művelt területtel, vagy EK

kérelemben nem szereplő területtel, abban az esetben a támogatási kérelem benyújtását megelőző teljes lezárt üzleti év vonatkozásában a mezőgazdasági tevékenységére vonatkozóan rendelkeznie kell a kedvezményezett székhelye/lakhelye szerint illetékes vármegyei kormányhivatal által a földművelésügyi igazgatási jogkörben kiállított igazolással, (a felhívás 5. melléklete szerint) amely tartalmazza az üzemméret számításánál figyelembe vett terület nagyságát és hasznosítási kódját.

Amennyiben fenti területtel nem rendelkezik, a kedvezményezett a támogatási kérelem benyújtásával egyidejűleg az elektronikus kérelembenyújtó felületen nyilatkozik arról, hogy az igazolás kiállítása nem releváns.

- Állattartással összefüggő üzemméret számítás alapja a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (a továbbiakban: NÉBIH) által a kedvezményezetthez, mint tartóhoz nyilvántartásba vett tenyészetekben tartott állat lehet. Ha az üzemméret számítás alapját képező állat szarvasmarha, anyajuh, vagy anyakecske akkor az érintett állatfaj tekintetében a teljes lezárt üzleti év vonatkozásában az ENAR nyilvántartásba bejelentett éves átlagos állatlétszámot kell az üzemméret számításánál figyelembe venni. Egyéb, a 6. melléklet szerinti állatfajok esetében az üzemméret nagyságát az állatállomány tartási helye szerint illetékes vármegyei kormányhivatal illetékes járási hatósági állatorvos által kiállított igazolás alapján kell a teljes lezárt üzleti év vonatkozásában az éves átlagos állatlétszám alapján kiszámolni. ENAR-ba és TIR-be a támogatási kérelem benyújtásának napjáig bejelentett módosítások kerülnek figyelembe vételre. Amennyiben fenti állatokkal nem rendelkezik, a kedvezményezett a támogatási kérelem benyújtásával egyidejűleg az elektronikus kérelembenyújtó felületen nyilatkozik arról, hogy az igazolás kiállítása nem releváns.

Családi mezőgazdasági társaság (CSMT) esetében - amennyiben a CSMT teljes lezárt üzleti évvel még nem rendelkezik - CSMT-ben részt vevő tagok legalább 50 %-ának vonatkozásában igazolni kell a legalább 10 000 euró értékű üzemmérettel való rendelkezést. A támogatási kérelem benyújtását megelőző, vagy amennyiben erre vonatkozóan nem rendelkeznek adatokkal, az azt megelőző teljes lezárt üzleti év vonatkozásában kell az üzemméretet meghatározni. Amennyiben a CSMT rendelkezik teljes lezárt üzleti évvel, úgy az előírást önmagában szükséges teljesítenie.

- b) A támogatási kérelem benyújtását megelőző, vagy amennyiben erre vonatkozóan nem rendelkezik adatokkal, az ezt megelőző teljes lezárt üzleti évben **árbevételeknek legalább 40%-a mezőgazdasági tevékenységből származott.** A mezőgazdasági tevékenységből származó nettó árbevétel és annak nettó árbevételhez viszonyított arányának kiszámítását a felhívás 7. mellékletében szereplő képlet alkalmazásával kell elvégezni.

Családi mezőgazdasági társaság (CSMT) esetében - amennyiben a CSMT teljes lezárt üzleti évvel még nem rendelkezik - a CSMT-ben részt vevő tagoknak a támogatási kérelem benyújtását megelőző, - vagy amennyiben erre vonatkozóan nem rendelkeznek adatokkal - az azt megelőző teljes lezárt üzleti évre vonatkozó árbevételét össze kell számolni, és az összeszámolt árbevétel legalább 40%-a mezőgazdasági tevékenységből kell, hogy származzon. Amennyiben a CSMT rendelkezik teljes lezárt üzleti évvel, úgy az előírást önmagában szükséges teljesítenie.

2. Jelen felhívás keretében a támogatási kérelem benyújtására az alábbiak szerint meghatározott kollektív beruházás keretében is van lehetőség.

Kollektív műveletnek minősül a termelői csoport, a termelői szervezet, a termelői integrációs szervezet, a mezőgazdasági termelők tagságával működő szövetkezet, valamint a szociális szövetkezet által végrehajtott művelet.

Állami elismeréssel rendelkező együttműködés (termelői csoport, termelői szervezet és termelői integrációs szervezet) a 2.1.1 a) és b) pontokban meghatározott feltételek igazolása nélkül mezőgazdasági termelőnek minősül.

Mezőgazdasági termelők tagságával működő szövetkezet a 2.1.1. a) és b) pontokban rögzített előírásokat önmagában (a szövetkezet saját üzemmérete és árbevétele) vagy a tagjain keresztül is teljesítheti. Ebben az esetben, a csoportban részt vevő tagoknak a támogatási kérelem benyújtását megelőző, - vagy amennyiben erre vonatkozóan nem rendelkeznek adatokkal - az azt megelőző teljes lezárt üzleti évre vonatkozó árbevételét össze kell számolni, és az összesített árbevétel legalább 40%-a mezőgazdasági tevékenységből kell, hogy származzon. Továbbá a csoportban részt vevő tagok legalább 50 %-ának vonatkozásában igazolni kell a legalább 10 000 euró értékű üzemmérettel való rendelkezést a támogatási kérelem benyújtását megelőző, - vagy amennyiben erre vonatkozóan nem rendelkeznek adatokkal - az azt megelőző teljes lezárt üzleti év vonatkozásában.

A szociális szövetkezeteknek a 2.1.1. a) és b) pontokban rögzített előírásokat önmagában szükséges teljesíteni.

3. Gyógynövénytermesztéshez kapcsolódóan integrátori, vagy feldolgozó tevékenységet folytató vállalkozások, akik esetében a 2.1.1. a) és b) pontokban rögzített előírások nem relevánsak, és akik abban az esetben jogosultak támogatásra, amennyiben az alábbi feltételek mindegyikének megfelelnek:

- a támogatási kérelem benyújtását megelőző, vagy amennyiben erre vonatkozóan nem rendelkezik adatokkal, az ezt megelőző teljes lezárt üzleti évben:
 - o gyógynövénytermék előállítási tevékenységből származó árbevételük az **összes árbevételük 40 százalékát meghaladja**¹ (az arányszámítást 7. mellékletében szereplő képlet alkalmazásával kell elvégezni), és
 - o tevékenységüket **legalább 3 termeltetési és/vagy felvásárlási szerződéssel** igazolt partner közreműködésével valósítják meg.

Jelen felhívás keretében a támogatási kérelem benyújtására konzorciumi formában **nincs** lehetőség.

2.2. Támogatásban nem részesíthetők köre

Az ÁÚF „Kizáró okok” c. részben felsoroltakon túl, az alábbi szempontok szerint nem ítéltető meg támogatás azon kedvezményezett részére aki/amely:

- a) támogatási kérelme nem felel meg a felhívás célkitűzéseinek;
- b) azonos megvalósítási hely kapcsán a Vidékfejlesztési Program VP2-4.1.3-20 kódszámú, Kertészeti üzemek korszerűsítése című felhívása keretében támogatói okirattal rendelkezik és a támogatási kérelem benyújtásakor kifizetési kérelem beadásával még nem igazolta a már támogatott művelet megvalósításának megkezdését. Ezen előírás alól kivételt képeznek azon kedvezményezettek, akik a támogatási okiratukat 2023. szeptember 1-jén vagy azt követően vették kézhez.

2.3. A támogatási kérelem benyújtásának határideje

¹ A számítás alapja a felhívás „Gyógynövények KN kód listája” című 11. mellékletében meghatározott termékek.

Jelen felhívás keretében a támogatási kérelmek benyújtására 2024. július 24. napjától 2025. március 10. napjáig van lehetőség.

Ezen időszak alatt az alábbi értékelési határnapokig benyújtásra került támogatási kérelmek kerülnek együttesen elbírálásra:

- 1. értékelési szakasz:** 2024. július 24. – 2024. augusztus 6.
- 2. értékelési szakasz:** 2024. augusztus 7. – 2024. augusztus 21.
- 3. értékelési szakasz:** 2025. február 11. – 2025. február 24.
- 4. értékelési szakasz:** 2025. február 25. – 2025. március 10.

2.4. A támogatási kérelem benyújtásának módja és egyéb feltételei

A kedvezményezett jelen felhívás keretében értékelési szakaszonként egy támogatási kérelmet nyújthat be, amely több célterületre is vonatkozhat. A kedvezményezett eltérő értékelési szakaszokban benyújtott és különböző megvalósítási helyekre vonatkozó több kérelem alapján is részesülhet támogatásban.

Támogatási kérelmet kizárólag a KAP törvény 10. § (2) bekezdés c) pontja szerint a Kedvezményezett Nyilvántartási Rendszerben (a továbbiakban: KNYR) kérelemre nyilvántartásba vett besorolású kedvezményezett nyújthat be.

A KAP Vhr. 70. § (1) bekezdése alapján, ha a támogatásra rendelkezésre álló kötelezettségvállalási keret kimerül – ideértve a felhívás keretösszegének csökkentését is –, vagy annak kimerülése előre jelezhető, az IH a felhívást lezárhatja, és erről legkésőbb a felhívásban rögzített szakasz zárásának időpontját megelőző ötödik napon közleményt tesz közzé hivatalos honlapján. A benyújtási lehetőség lezárása csak a felhívásban rögzített szakasz zárásának időpontját követő naptól lehetséges.

Támogatási kérelmet **kizárólag elektronikus úton, ügyfélkapus** azonosítást követően elérhető elektronikus felületen (www.mvh.allamkincstar.gov.hu) keresztül lehet **benyújtani**.

Az eredetileg papíralapú dokumentumokat digitalizált (pl. pdf, jpeg) formában kell csatolni a kérelemhez. A feltölteni kívánt file-t pedig annak tartalma alapján szükséges elnevezni. Elektronikus aláírással hitelesített dokumentum benyújtása az eredeti elektronikus formában szükséges. A KAP Vhr. 17-18. §-aiban foglaltak szerint a támogatási kérelem meghatalmazott által is benyújtható.

A támogatási kérelem benyújtásának részletes szabályait a KAP Vhr. 11. § - 12. § -a tartalmazza.

A támogatási kérelem kitöltésével és benyújtásával kapcsolatos részletes leírást a „Felhasználói kézikönyv az elektronikus felület használatához és e-kérelem benyújtásához” című dokumentum tartalmazza.

3. A MŰVELETTEL KAPCSOLATOS ELVÁRÁSOK

3.1. Támogatható tevékenységek

3.1.1. Önállóan támogatható tevékenységek

A felhívás keretében az alábbi tevékenységek támogathatóak önállóan:

1. célterület – Kertészeti ágazat fejlesztését szolgáló beruházások

1. Kertészeti termelőtevékenységet szolgáló növényházak építése, korszerűsítése:

- a) Új építésű üveg- vagy fóliaborítású növényház létesítése,

- b) Meglévő üveg- vagy fóliaborítású növényházak bővítése, valamint üveg- vagy fóliaborítású növényházhoz kapcsolódó szociális és kiszolgáló helyiségek bővítése,
 - c) Meglévő üveg- vagy fóliaborítású növényházak technológiai korszerűsítése, valamint üveg- vagy fóliaborítású növényházhoz kapcsolódó szociális és kiszolgáló helyiségek energiahatékonyság javulással nem járó korszerűsítése.
- 2. Kertészeti termelőtevékenységet szolgáló hűtőházak, hűtőtárolók, zöldség- és burgonyatárolók, valamint a betakarítást követő áruvá készítést szolgáló létesítmények létrehozása, korszerűsítése:**
- a) Új hűtőkamrák létesítése, hűtőkonténerek beszerzése (a felhívás [9.4. pontjában](#) foglalt korlátozás figyelembevételével)
 - b) Hűtőházakra, hűtőtárolókra vonatkozó tevékenységek:
 - a. Új építésű hűtőházak, hűtőtárolók létesítése.
 - b. Meglévő hűtőházak, hűtőtárolók, valamint hűtőházakhoz, hűtőtárolókhoz kapcsolódó szociális és kiszolgáló helyiségek bővítése.
 - c. Meglévő hűtőházak, hűtőtárolók, valamint hűtőházakhoz, hűtőtárolókhoz kapcsolódó szociális és kiszolgáló helyiségek energiahatékonyság javulással nem járó korszerűsítése.
 - c) Zöldség- és burgonyatárolókra vonatkozó tevékenységek:
 - a. Új építésű zöldség- és burgonyatárolók létesítése.
 - b. Meglévő zöldség- és burgonyatárolók, valamint zöldség- és burgonyatárolókhoz kapcsolódó szociális és kiszolgáló helyiségek bővítése.
 - c. Meglévő zöldség- és burgonyatárolók, valamint zöldség- és burgonyatárolókhoz kapcsolódó szociális és kiszolgáló helyiségek energiahatékonyság javulással nem járó korszerűsítése.
- 3. A betakarítást követő áruvá készítést szolgáló eszközök beszerzése (növényházi, tárolási tevékenységhez kapcsolódó):**
- a) Válogatás, tisztítás, osztályozás, csomagolás, gépei vagy gépsorai, kapcsolódó technológiai berendezései, valamint az ezekhez szükséges szoftverek ([9.4. pontban](#) foglalt korlátozás figyelembevételével).

2. célterület – Kertészeti ágazat fejlesztését szolgáló zöld beruházások

1. **Meglévő fóliaházak, üvegborítású növényházak, hűtőházak, hűtőtárolók, zöldség- és burgonyatárolók valamint a kapcsolódó létesítmények (szociális és kiszolgáló helyiségek) energiahatékonyság javítására vonatkozó tevékenységek:**
 - a) hőtechnikai adottságok javítása, hőveszteség csökkentése (utólagos külső hőszigetelés, külső nyílászáró-csere/korszerűsítés, hővisszanyerő szellőzés korszerűsítése, létesítése stb.);
 - b) fűtési, hűtési és használati meleg víz rendszerek korszerűsítése (fűtési, hűtési és használati meleg víz rendszerek korszerűsítése, hőtermelők cseréje korszerű,

nagyhatásfokú berendezésekre, hűtési rendszerek energiatakarékos korszerűsítése, hulladékhő hasznosítási lehetőségek kiaknázása, termálvíz kísérő gáz hasznosítása stb.);

- c) világítási rendszerek korszerűsítése (fényforrások, világítótestek cseréje. Kül- és beltéri világítási rendszerek korszerűsítése és az ehhez kapcsolódó az igényekhez térben és időben alkalmazkodó műszaki megoldások kialakítása, amennyiben energia-megtakarítást eredményeznek stb.);
- d) az építmény funkciójának ellátásához szükséges, beépített technológiai rendszerek energetikai korszerűsítése, új, energiatakarékos technológiák kiépítése, energiatakarékos berendezések beszerzése;
- e) hűtőházak, hűtőtárolók vonatkozásában a szabályozott légterű tárolóként való hasznosítást lehetővé tevő korszerűsítés (gáztömör szigetelés, tárolóterek ajtóinak cseréje, szabályozott légterű tárolás technológiai berendezéseinek beszerzése/cseréje (nitrogén generátor, CO₂ abszorber, vezérlés, táglási tartályok, szelepek, összekötő elemek).

2. Kertészeti ágazat fejlesztését szolgáló beruházások esetében a megújuló energiaforrást hasznosító technológiák alkalmazása:

- a) geotermikus energia hasznosítása:
 - a. új termelő kút/rendszer fúrása és a kapcsolódó berendezések, gépészet, termál távvezeték, primer tárolást szolgáló puffertartály kiépítése. Meglévő, ám hő hasznosításra jelenleg nem használt, vagy leromlott termál kutak, meddő szénhidrogén-kutak felújítása és termelőkúttá alakítása;
 - b. a használt termálvíz kezelését szolgáló technológiák beszerzése és az elhelyezését szolgáló műveletek. A kapcsolódó tartozékok, berendezések, szerelvények, szűrőrendszerek, hő és ioncserélők, sótalanítók, valamint hűtőtő kialakítása – beleértve a vízvisszasajtoló kutat és berendezéseit is -, valamint a működést szolgáló építmények létesítése;
 - c. a geotermikus energiaellátás berendezéseinek korszerűsítése, új berendezések beszerzése. Meglévő geotermikus hőhasznosító rendszer hatékonyság-növelése, puffertartály, kaszkárendszer, hőszivattyú, szerelvények, vezetékek kiépítése;
 - d. vízfogyasztásmérő eszközök telepítése;
- b) egyéb megújuló energia hasznosítása:
 - a. napkollektorok alkalmazása használati meleg víz igény részbeni vagy teljes kielégítése céljából és/vagy fűtés rásegítésre;
 - b. amennyiben termálvízből már meglévő hőhasznosítás után kinyerhető hulladékhő nem áll rendelkezésre, földhő kinyerésére hőszivattyú alkalmazása alapfűtésre és/vagy használati melegvíz-termelésre és/vagy fűtés rásegítésre;
 - c. biomassa, azon belül mezőgazdasági fő és melléktermék, kertészeti és állattenyésztési melléktermék, energianövény, erdészeti fő és melléktermék, faipari és egyéb ipari hulladék és egyéb melléktermék felhasználása használati meleg víz igény részbeni vagy teljes kielégítése céljából és/vagy fűtés rásegítésre (kazánrendszer kiépítése);
 - d. napelemek alkalmazása hálózati, vagy autonóm (hálózatra nem kapcsolódó) villamosenergia-termelés céljából (beleértve a kapcsolódó energiataroló berendezést is);
 - e. biogáz hasznosítás a kertészeti termelőtevékenységet szolgáló épületek, technológiák energiaellátása céljából.

A megvalósítandó megújuló energiaforrást hasznosító berendezés termelési kapacitása nem haladhatja meg az adott fogyasztási hely villamos energia-, illetve az adott telephelyen elérhető fogyasztók együttes hőenergia fogyasztásának kielégítéséhez elegendő fogyasztást.

A támogatási kérelem abban az esetben kerülhet jóváhagyásra, ha tartalmaz legalább egy elfogadható, a 3.1.1 pontban felsorolt önállóan támogatható tevékenységet.

3.1.2. Önállóan nem támogatható tevékenységek

3.1.2.1. Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek:

Tájékoztatással, nyilvánossággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítése. A tájékoztatással, nyilvánossággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos előírásokat az ÁÚF tartalmazza.

3.1.2.2. Választható, önállóan nem támogatható tevékenységek:

1. A 3.1.1. pont 1. célterület 1. a), b) és c) alpontjaihoz kapcsolódóan növényházi művelő eszközök beszerzése (a [9.4 pont](#)ban foglalt korlátozás figyelembevételével):
 - Növényházban használható speciális művelőkocsik, szedőkocsik, növényvédelem és fertőtlenítés gépei, eszközei, palántanevelés és palántakezelés gépei, eszközei valamint a növényházak működtetését szolgáló gépek, eszközök.
2. A 3.1.1. fejezet, 1. célterület. 1. a); 2. b) a. és a c) a. pontok szerint megvalósított tevékenységhez kapcsolódóan **új építésű szociális és kiszolgáló helyiségek létesítése.**
3. Kertészeti tevékenység végzéséhez kapcsolódó, áruszállításra használható szállítójárművek (N járműkategória szerint: teherautók és furgonok) beszerzése a felhívás [9.4 pont](#)jában rögzített felső korlát figyelembevételével.
4. A 3.1.1. pont 1. célterület szerint megvalósuló fejlesztéshez kapcsolódóan a következő beruházások:
 - Üzemen belüli anyagmozgatás gépei: rakodógép, targonca és ezek adapterei, kézi hidraulikus vagy elektromos raklapemelő (béka) beszerzése;
5. A 3.1.1. 1. célterület. 1. pont és a 2. pont b) és c) alpontok szerint megvalósuló fejlesztésekhez kapcsolódóan:
 - Egyedi azonosítóval (például: „Print Screening” módszerrel megjelölt, chippel rendelkező) ellátott, legalább 1 200 X 800 X 760 mm külső mérettel rendelkező, konténerek beszerzése a felhívás [9.4 pont](#)jában rögzített felső korlát figyelembevételével.
6. A 3.1.1. pont 1. és 2. célterület alapján megvalósuló fejlesztéshez kapcsolódóan a következő beruházások:
 - A művelet részeként megvalósítandó telepi infrastruktúra-fejlesztésbe (lásd: Fogalomtár) sorolt tevékenységek közül: telepi közlekedő utak, térbeton/térburkolat, kerítés, csapadékelvezető rendszer, közműcsatlakozások kiépítése (vízellátás, szennyvízkezelés, villamos energiaellátás, gázellátás, telefon- és internetkapcsolat kiépítése), hídmérleg kialakítása, a munkásszállás céljára beszerzett lakókonténer a felhívás [9.4. pont](#)jában meghatározott korlátozás figyelembevételével, amely magában foglalja a vagyonvédelem gépeinek, eszközeinek a beszerzését is.
7. A felhívás keretében az alábbi tevékenységek szintén önállóan nem, csak valamely önállóan támogatható tevékenységgel együttesen támogathatóak (mindkét célterület kapcsán):
 - Projekt előkészítés:
 - szakmai előkészítés,

- közbeszerzés,
 - Mérnöki feladatok;
 - Projektmenedzsment;
 - Egyéb szolgáltatások, beleértve a tájékoztatás és nyilvánosság biztosításának kötelező tevékenységét.
- 8. Immateriális beruházások megvalósítása: számítógépes szoftverek megvásárlása vagy kifejlesztése, valamint szabadalmak, licencek, szerzői jogok, védjegyek, stb. megszerzése.

3.1.3. Nem támogatható tevékenységek:

A felhívás keretében a 3.1.1. és 3.1.2. pontban meghatározott tevékenységeken túlmenően más tevékenységek nem támogathatók.

Kiemelten felhívjuk a figyelmet, hogy a felhívás keretében nem támogathatóak az alábbi tevékenységek:

- a) mezőgazdasági erőgép és traktor beszerzése,
- b) pickupok beszerzése,
- c) forgóeszközök beszerzése,
- d) feldolgozott zöldség és gyümölcs termékek előállításához kapcsolódó gép, eszköz beszerzésére nem igényelhető támogatás,
- e) eltérő funkciójú épület átalakításával létrehozott hűtőház, hűtőtároló, szociális – és kiszolgálóhelyiség.

3.2. A támogatható tevékenységek állami támogatási szempontú besorolása

A felhívás keretében nyújtott támogatás nem minősül az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdés szerinti állami támogatásnak, mivel a felhívás tekintetében a 2023-2027-es időszakra vonatkozó mezőgazdasági és erdészeti ágazatban, valamint a vidéki térségekben nyújtott állami támogatásokról szóló iránymutatás (11)-(14) pontja értelmében nem alkalmazandók az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásokra vonatkozó szabályok.

3.3. A művelet műszaki, szakmai tartalmával kapcsolatos elvárások

A művelet műszaki, szakmai tartalmának meghatározásához az alábbi elvárások figyelembevételre szükségesek:

I. Általános elvárások:

1. A művelet költségvetését a piaci árakhoz igazodóan, reális és költséghatékony módon kell összeállítani. A hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvét, valamint a szokásos piaci árak történő megfelelést a támogatási okirat véglegessé válását követően is biztosítani kell, továbbá a műveletnek meg kell felelnie a reális és takarékos költségvetés előírásának az esetleges géptípus-változás, szállító-váltás és költségszerkezet-módosítás esetén is.
2. A műveletnek megfelelően kidolgozottknak kell lennie, a támogatási kérelem pontjait a kérdésnek megfelelő válasszal ki kell tölteni.
3. A kedvezményezett köteles eleget tenni a KAP Vhr.-ben foglaltaknak.
4. A műveletnek meg kell felelnie a felhívásban, annak mellékleteiben, illetve az ÁÚF című dokumentumban foglalt egyéb feltételeknek.

5. A kedvezményezetteknek a támogatási kérelem benyújtó felületén üzleti tervet kell készíteni a felhívás 8. melléklete szerint.
6. A támogatott beruházást a kedvezményezett köteles a támogatási okiratban jóváhagyott megvalósítási helyen üzemeltetni.
7. Az agrártámogatási jogviszonyból származó kötelezettség teljesítését megghiúsító elháríthatatlan külső ok (vis maior) bekövetkeztét a kedvezményezettnek a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből finanszírozott intézkedésekkel összefüggő elháríthatatlan külső ok (vis maior) esetén alkalmazott eljárásról szóló AM rendelet alapján kell bejelenteni.
8. A támogatási célok megvalósulásának nyomon követése érdekében a kedvezményezettnek eleget kell tennie a monitoring adatszolgáltatási kötelezettségének.
9. A művelet tervezése és megvalósítása során figyelemmel kell lenni az ÁÚF-ben rögzített Alapjogi Charta érvényesítésével kapcsolatos elvárásokra, valamint a horizontális (környezetvédelmi, esélyegyenlőségi) elvárásokra és követelményekre.
10. A felhívás 1. célterület 2. pontjának c) alpontja szerint **zöldség- és burgonyatárolók** létesítésével, felújításával, bővítésével kapcsolatos művelet abban az esetben lehet támogatható, ha a kedvezményezettnek a felhívás 2.1. 1. pontjának a) alpontja alapján meghatározott mezőgazdasági tevékenységből számított üzemméretéből **legalább 10 000 euró STÉ üzemméret kertészeti tevékenységből származik** (a felhívás 10. melléklet II. táblázatában felsorolt kertészeti tevékenységekre vonatkozó üzemméret számítás szerint).
11. Amennyiben a kedvezményezett **ökológiai gazdálkodáshoz kapcsolódóan 10%-kal megemelt támogatási intenzitásban részesült**, úgy a kedvezményezett köteles a kertészeti ágazathoz kapcsolódó üzemméret vonatkozásában a min. 30%-os arányban ökológiai vagy ökológiai átállási státuszú üzemméretét fenntartani.
12. **Egyedi azonosítóval ellátott konténerek** beszerzése esetén az egyedi azonosító számnak tartalmaznia kell a művelet azonosítót és az adott konténer sorszámát. A fenntartási időszak alatt a művelet megvalósítási helyéről az egyedi azonosító számmal rendelkező konténert nem lehet elszállítani.
13. Az üzleti tervhez kapcsolódó digitalizációs kérdőívet a támogatási kérelem beadásakor, illetve a fenntartási időszak végén is szükséges újra kitölteni.

II. Kötelező építészeti – műszaki tartalomra vonatkozó előírások:

A). Növényházak építészeti-műszaki tartalmára vonatkozó előírások

1. Új üvegházak (üvegborítású növényházak) építése, bővítése

Új építés esetén az egy szerkezeti egységbe tartozó alapterület nagysága legalább 1000 m², virágtermesztés esetén legalább 500 m². Bővítés esetén az üzemben a meglévő és a bővítéssel megvalósuló üvegházak alapterületének el kell érnie legalább az 1500 m² nagyságot, úgy, hogy a bővített egységnek ugyanolyan méreti és műszaki feltételeknek kell megfelelnie, mintha új építésű lenne.

A fedésre felhasznált üvegnek minimum 4 milliméter vastagságúnak kell lennie. Az oldalfalak borítása fehérszínű szendvicspanelből, vagy polikarbonátból is készülhet. Polikarbonát esetében kizárólag UV védelemmel ellátott polikarbonát használható.

A megépítésre kerülő üvegházak blokkosított formában (egy szerkezeti egységbe), horganyzott fémtartókkal (bordákkal), minimum 5 méteres vápamagassággal, minimum 8 méteres hajószélességgel készülhetnek.

A műveletnek minimálisan tartalmaznia kell az öntöző-, a tápoldatozó-, és a szellőztető rendszert, $\Delta t =$ minimum 25 °C hőmérsékletkülönbség áthidalására alkalmas fűtést, energiaerőforrást és klímakomputert, továbbá a vezérlés elemeit.

Bővítés esetén a meglévő növényházban a minimális vápamagasságnak 2 méternek kell lennie. Talaj, légtér-, vegetációs vagy ezek kombinációjával kialakított fűtés és csepegtető öntözés hiányában azok beépítése a meglévő növényházba kötelező.

2. Új, fóliaborítású, nagy légterű, blokkrendszerű növényházak (blokkfóliaházak) építése, bővítése

A fóliaházak blokkosított formában, (egy szerkezeti egységben) horganyzott fém-tartókkal (bordákkal), minimum 4 méteres vápamagassággal, minimum 8 méteres hajószélességgel készülhetnek. A fedésre felhasznált fóliának UV stabilnak és legalább 170 mikron vastagságúnak kell lennie. A műveleteknek tartalmaznia kell az öntöző, a tápoldatozó, a légkeverő és szellőztető rendszert, $\Delta t =$ minimum 10 °C hőmérsékletkülönbség áthidalására alkalmas fűtést és a klímakomputert.

Új építés esetén az egy szerkezeti egységbe tartozó alapterület nagysága zöldségtermesztés esetén legalább 1000 m², virágtermesztés esetén legalább 500 m². Bővítés esetén az üzemen a meglévő és a bővítéssel megvalósuló fóliaházak alapterületének el kell érnie legalább az 1500 m² nagyságot úgy, hogy a bővítésnek ugyanolyan méreti és műszaki feltételeknek kell megfelelnie, mintha teljesen új építésű lenne.

Bővítés esetén a meglévő növényházban a minimális vápamagasságnak 2 méternek kell lennie. Csepegtető öntözés hiányában azok beépítése a meglévő fóliaházba kötelező.

3. Új, nagylégterű, egyhajós hideghajtató fóliasátrak építése

Üzemi szinten típusonként legalább 1000 m² összes alapterület nagyság. A megépítésre kerülő fóliaházak horganyzott fémcső bordákkal és tartólábakkal, minimum 7,5 méteres fesztávolsággal készülhetnek. A fedésre felhasznált fóliának UV stabilnak és legalább 150 mikron vastagságúnak kell lennie. A műveletnek tartalmaznia kell az öntözőrendszert.

4. Blokkrendszerű hideghajtató fóliaházak építése

Üzemi szinten típusonként legalább 1000 m² összes alapterület nagyság. A blokkrendszerű mobil fóliaházak horganyzott fémcső bordákkal és tartólábakkal, minimum 4,5 méteres hajószélességgel készülhetnek. Gyümölcsstermesztés² esetén beton támasztó oszlopokkal és tartólábakkal, minimum 4 méteres hajószélességgel, továbbá oldal vektor hálós kivitelben horganyzott fémcső bordákkal és tartótáblákkal, vagy beton támasztó oszlopokkal és lábakkal valamint minimum 3 méteres hajószélességgel is készülhetnek. A fedésre felhasznált fóliának UV stabilnak és legalább 150 mikron vastagságúnak kell lennie. A műveletnek tartalmaznia kell a fóliaház működtetéséhez szükséges öntözőrendszert.

5. Meglévő fóliaházak vagy üvegházak üvegházak technológiai korszerűsítése

A korszerűsítés beépítendő technológiáknak legalább 1000 m² alapterületű növényházra, egy szerkezeti egységben lévő vagy különálló üvegházakra és fóliaházakra irányulhat.

A talaj nélküli termesztés kiépítése esetén kötelező a tápoldat közvetítésére alkalmas közetgyapot, vagy kókuszhanács paplanok, téglák alkalmazása, a teljes tápoldat előállító, elosztó és adagoló rendszer, a tápanyagtárolók, a programozható keverő berendezések, a tápoldattároló tartály, a szabályozható tápoldat adagolók, a fix építésű csővezetékek és a növényhez vezető rugalmas csövek beépítése.

6. Szociális és kiszolgáló helyiségek építése, bővítése, korszerűsítése

A kiszolgáló létesítmények (nem kötelező jelleggel) tartalmazhatják: áruvá készítést szolgáló termékmanipuláló, osztályozó, csomagoló helyiségeket, öntözés berendezései (víztisztító, tápoldatozó szivattyú), göngyöleggtároló, készáru raktár, növényvédőszer raktár, klímakomputer vezérlő helyisége,

² Támogatott gyümölcsfajok: szamóca, málna, cseresznye, kajszibarack, őszibarack, csemegeszőlő.

adminisztrációs munkavégzésre szolgáló iroda, közlekedő, tehergépjárművek rakodását segítő rámpa és a szociális helyiségeket (étkező, öltöző, melegedő, zuhanyzó, WC), továbbá a funkció ellátásához szükséges berendezéseket (például: irodabútor, öltözőszekrény, stb.)

Elszámolható költségként az ide sorolt helyiségek alapterülete az új építéssel érintett, támogatott létesítmények együttes, természetű felület méretének legfeljebb 10%-áig terjedhet.

A művelet célján túlmutató szociális és kiszolgáló helyiségek építése, bővítése és korszerűsítése nem támogatható.

B). Normál hőmérsékletű (0/+7C°) hűtőházak, hűtőtárolók, valamint zöldség-és burgonyatárolók építészeti-műszaki tartalmára vonatkozó előírások

1. Hűtőkamrák létesítése, hűtő konténerek beszerzése 99 m³ hűtött légtérig

Normál hőmérsékletű (0/+7C°) hűtőkamrák létesítése esetén a legkisebb támogatott hűtött légtérnek el kell érni a 13 m³-t, a felhasznált szendvicspanel falvastagsága minimum 80 mm. Tartalmaznia kell a teljes hűtőgépezeti rendszert (on/off klíma „split aggregát” beépítése nem támogatott), LED világítást, a beépített ajtónak ÉMI szakvizsgával és minősítéssel kell rendelkeznie.

2. Új építésű hűtőházak, hűtőtárolók, zöldség- és burgonyatárolók létesítése és meglévő hűtőházak hűtőtárolók, zöldség- és burgonyatárolók bővítése

Az épületeknek könnyűszerkezetes konstrukcióban kell megépülniük, és az épületekre vonatkozó építési, valamint a hőszigetelésre és az energiahatékonyságra vonatkozó hazai és európai előírásoknak meg kell felelniük.

A hűtőházak, hűtőtárolók tartalmazzák:

- az építmények funkciójának ellátásához szükséges összes épületgépezeti, technológiai és biztonságtechnikai berendezést,
- a hűtési technológiát (kompresszorok, aggregátok, elpárologtatók, kondenzátorok, vezérlők, szabályozók, összekötőelemek) és annak működését szolgáló elemeket.
- Az előtereket, a felvonulási, a megvalósításhoz szükséges ideiglenes építményeket **tartalmazhatják**, amennyiben a műszaki terv előírja.

A hűtőházon belül több, különböző technológiával felszerelt hűtőtároló egység is kialakítható.

Zöldség- és burgonyatárolók esetében az építménynek tartalmazni kell, az épületgépezeti berendezéseket, a megvilágítást, az elektromos hálózatot, a tűzvédelem elemeit, az állagmegóvás céljára beépített technológiák gépezeti elemeit (párásítás, szellőztetés). A hűtés külső levegővel kell, hogy történjen.

3. Hűtőházak, hűtőtárolók, zöldség- és burgonyatárolók technológiai korszerűsítése

Hűtőházak, hűtőtárolók esetében a hűtési technológia komplett, vagy a hűtési technológia elemeinek a cseréje, a régi technológiai elemek (kompresszorok, aggregátok, elpárologtatók, kondenzátorok, vezérlők, szabályozók, összekötő elemek) bontása, új elemek beépítése, beszabályozása az épületszerkezetek megtartása mellett. A felújítás keretében az adott hűtőházon belül különböző technológiával üzemelő tároló is kialakításra kerülhet.

Zöldség- és burgonyatárolók esetében páratartalom szabályozó rendszer cseréje az épületszerkezet megtartása mellett.

4. Kiszolgáló helyiségek építése, bővítése, korszerűsítése

A kiszolgáló létesítmények (nem kötelező jelleggel) tartalmazhatják: áruvá készítést szolgáló termékmanipuláló, osztályozó, csomagoló helyiségeket, göngyölegtároló, és/vagy géptároló, adminisztrációs munkavégzésre szolgáló iroda (továbbá a funkció ellátásához szükséges berendezéseket: például: irodabútor), közlekedő, tehergépjárművek rakodását segítő rámpa.

Az épületeknek könnyűszerkezetes konstrukcióban kell megépülniük, és az épületekre vonatkozó építési, valamint a hőszigetelésre és az energiahatékonyságra vonatkozó hazai és európai előírásoknak kell megfelelniük.

Az építménynek tartalmazni kell a hőmérséklet szabályozását.

5. Szociális helyiségek bővítése, korszerűsítése

A szociális helyiségek a dolgozók megfelelő munkakörülményeinek biztosítását szolgálják: étkező, öltöző, melegedő, zuhanyzó, WC), továbbá a funkció ellátásához szükséges berendezéseket (például: öltözőszekrény, étkezőasztal stb.) szolgálják.

Elszámolható költségként az ide sorolt helyiségek alapterülete az új építéssel érintett, támogatott létesítmények együttes alapterület méretének legfeljebb 10%-áig terjedhet.

A művelet célján túlmutató szociális és kiszolgáló helyiségek építése, bővítése és korszerűsítése nem támogatható.

III. Hatósági engedélyeztetéssel, dokumentumokkal kapcsolatos elvárások

1. **Építési tevékenység esetében** a támogatási kérelemhez az adott építési tevékenységre jogosultsággal rendelkező tervező nyilatkozatát szükséges csatolni – a nyilatkozatot alátámasztó, a kedvezményezett nevére szóló építészeti-műszaki tervdokumentációval együtt – arra vonatkozóan, hogy az adott tevékenység engedélyköteles-e.

Napkollektoros rendszer, illetve a csatlakozási ponton az összesített – az inverter névleges teljesítménye alapján - 50 kVA kiserőművi csatlakozási teljesítményt meg nem haladó napelemes rendszerek esetében nem szükséges a tervezői nyilatkozatot benyújtani (a kedvezményezett nevére szóló építészeti-műszaki tervdokumentáció benyújtása ebben az esetben is szükséges).

Felhívjuk a kedvezményezettek figyelmét, hogy az építészeti-műszaki tervdokumentáció támogatási kérelemhez történő csatolása minden esetben szükséges, akkor is, ha az már korábban csatolásra került az építési engedélyhez.

2. Engedélyköteles építési és/vagy bányakapitánysági tevékenység esetén az első érintett kifizetési kérelemhez mellékelni kell a kedvezményezett nevére szóló, végleges építési és/vagy a végleges bányakapitánysági engedélyt a hozzá kapcsolódó engedélyezési záradékkal ellátott építészeti-műszaki tervdokumentációval együtt.
3. Engedélyköteles építési tevékenység esetén a záró kifizetési kérelemhez mellékelni kell a végleges használatbavételi engedélyt vagy hatósági igazolást arról, hogy a hatóság a használatbavételt tudomásul vette.
4. Nem engedélyköteles építési tevékenység esetén a záró kifizetési kérelemhez mellékelni kell a műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyvet, hibalista esetén a műszaki ellenőr teljesítésigazolásával a teljes körű javításról.
5. Amennyiben a művelet megvalósítása tartalmaz vízjogi engedélyköteles beruházást, úgy az első érintett kifizetési kérelemhez – elegendő a vízjogi engedély iránti eljárás megindítását igazoló dokumentumot benyújtani.

A záró kifizetési kérelemhez mellékelni kell a végleges vízjogi üzemeltetési engedélyt vagy a vízügyi hatóság igazolását/nyilatkozatát arról, hogy a vízügyi hatóság nyilvántartásában szerepel az objektum annak azonosítószáma alapján, és a használatbavételét/az üzemeltetését tudomásul vette. Ennek hiányában az üzemeltetési engedélyezési kérelem vagy a használatbavétel/az üzemeltetés tudomásul vétele iránti kérelem benyújtására vonatkozó igazolás/nyilatkozat csatolása szükséges. Nem engedélyköteles vízjogi tevékenység esetén a záró kifizetési

kérelemhez mellékelni kell a bejelentési kötelezettség teljesítéséről, és annak vízügyi hatóság részéről történő elfogadásáról szóló igazolást/nyilatkozatot.

6. Építéssel járó művelet esetén az adott szakterületre jogosultsággal rendelkező műszaki ellenőr alkalmazása, építési és felmérési napló vezetése kötelező. Ha az építési tevékenység nem építési engedélyköteles és/vagy az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet alapján nem állna fenn az építésnapló-vezetési kötelezettség, akkor az építési és felmérési napló elektronikusan vagy papír alapon is vezethető.

Csak szereléssel járó technológiák beszerzése, csak szereléssel járó fejlesztések esetén (például: lámpacsere) elegendő technológiai leírás és a megvalósítási helyet ábrázoló helyszínrajz, valamint vázrajz benyújtása, építészeti-műszaki tervdokumentáció benyújtására nincs szükség. Adott technológia vagy fejlesztés esetében - amennyiben a technológiai leírás nem tartalmazza – tervezői, kivitelezői vagy forgalmazói nyilatkozatot kell arról benyújtani, hogy az adott tevékenység megvalósítása csak szereléssel jár, építési elemeket nem tartalmaz.

7. Építéssel járó művelet esetén az adott szakterületre jogosultsággal rendelkező műszaki ellenőr alkalmazása, építési és felmérési napló vezetése kötelező.
8. Csak szereléssel járó technológiák beszerzése esetén nem szükséges építési napló és felmérési napló vezetése, illetve műszaki ellenőr alkalmazása.
9. Hálózatra termelő napelemes művelet esetén a szolgáltató felé benyújtott és a szolgáltató által visszaigazolt igénybejelentőt, vagy a szolgáltató által kibocsátott „Pályázati igazolás HMKE létesítéséhez” tárgyú dokumentumot a támogatási kérelem mellékleteként be kell nyújtani, melynek dátuma legkésőbb a hiánypótlás benyújtásának dátuma lehet.
 - a) Az első napelemes rendszer létesítésével kapcsolatos kifizetés feltétele a hálózati engedélyes által jóváhagyott csatlakozási dokumentáció, amelyet az első napelemes rendszer létesítésével kapcsolatos kifizetési kérelemhez be kell nyújtani.
 - b) A záró kifizetés feltétele a hálózati engedéllyessel kötött hálózathasználati szerződés megléte, amelyet a záró kifizetési kérelemhez be kell nyújtani.
10. A művelet megvalósítását szolgáló gazdasági esemény megtörténtét hitelesen igazoló eredeti dokumentumoknak a kedvezményezett nyilvántartásában fizikailag elkülönítetten, ellenőrzésre alkalmas, rendezett formában rendelkezésre kell állniuk.

IV. Energiahatékonyság javítására, illetve megújuló technológia alkalmazására vonatkozó műveletekkel kapcsolatos elvárások:

1. **Az energiafelhasználás csökkentését célzó tevékenységek esetén legalább 10% fajlagos energiahatékonyság javulás, illetve meglévő termálkút felújítására vonatkozó művelet esetén a legalább 5%-os energiahatékonyság javulás teljesítése elvárás. A minimálisan elvárt 10%-os – illetve meglévő termálkút felújítása esetén 5 %-os – hatékonyságjavulást az alábbiak szerint szükséges igazolni:**

A) Az épületek energetikai jellemzőinek tanúsításáról szóló [176/2008. \(VI. 30.\) Korm. rendelet](#) (a továbbiakban: 176/2008. (VI. 30.) Korm. rendelet) hatálya alá tartozó épületek energetikai-korszerűsítése esetén a meglévő állapotra energetikai tanúsítványt kell kiállíttatni, valamint a tervezett állapotra vonatkozóan az épületek energetikai jellemzőinek meghatározásáról szóló [9/2023. \(V.25.\) ÉKM rendelet](#) (a továbbiakban: ÉKM rendelet) szerinti számításokat kell készíteni. A számításokat alátámasztó munkarészben meg kell határozni a felújításra irányuló javaslatok energetikai minőségét és az azokkal elért energia-megtakarítást az összesített energetikai mutatóban. A korszerűsítéssel érintett szerkezetnek és jelentős felújítás esetén az egész épületnek meg kell felelnie az ÉKM rendelet 1. mellékletében meghatározott költségoptimalizált követelményeknek. A művelet fizikai befejezését követően ugyancsak szükséges elkészíttetni, illetve a záró kifizetési kérelemhez benyújtani az épületenergetikai tanúsítványt, illetve a fentiek szerint a fajlagos energiajavulás teljesülését alátámasztó számításokat. Mindkét esetben a fajlagos energiahatékonyság alapja az energetikai tanúsítvány, ám

azt ki kell egészíteni a technológiára vonatkozó energetikai adatokkal, és az energetikai hatékonyság javulását a teljes építményen, az épület és a technológia összességén kell kimutatni. A 10 %-os javulást ebben az összesített értékben kell elérni.

B) Hűtéssel és fűtéssel el nem látott építmények (a 176/2008. (VI. 30.) Korm. rendelet 1. § e) pont alatti kategóriába tartozó épület), illetve a 176/2008. Korm. rendelet hatálya alá nem tartozó épületek energetikai felújítása esetén az érintett építmények energetikai méretezését a Magyar Mérnöki Kamara és/vagy a Magyar Építész Kamara névjegyzékében szereplő épületgépész vagy energetikus mérnök által el kell végeztetni, illetve energetikai számítást kell készíttetni és benyújtani. Ebben a 10 %-os fajlagos energia-megtakarítást igazolni kell a meglévő és a tervezett állapotra vonatkozóan.

Az energetikai hatékonyság javulást a felújítással érintett épület(rész) egészének vonatkozásában kell vizsgálni és számítással igazolni. Ettől eltérni kizárólag az alábbi (műszakilag észszerűen elválasztható) esetekben lehet:

- Valamely gépészeti, villamos alrendszer felújítása: amennyiben a kedvezményezett nem újít fel épületet, csak és kizárólag valamely gépészeti alrendszert (pl.: a használati melegvíz-ellátást, vagy fűtést, vagy mesterséges szellőztetést, vagy világítást stb.) korszerűsít, úgy elég az adott alrendszer esetében igazolni az éves fajlagos (négyzetméterre vetített, primer energiában kifejezett) energiafogyasztás 10%-os csökkenését igazolni.
- A teljes gépészet felújítása: amennyiben a kedvezményezett több gépészeti alrendszer felújítására kér támogatást, de épületet nem újít fel, úgy a 10%-os csökkenést a teljes gépészetre szükséges igazolni.
- Az épület építészeti felújítása: amennyiben a kedvezményezett kizárólag az épület építészeti felújítására kér támogatást (de gépészeti rendszert nem korszerűsít), úgy az épület jelenlegi fajlagos hőveszteség tényezőjét kell összehasonlítani a korszerűsítés utánival és elérni a 10% javulást.

A művelet fizikai befejezését követően ugyancsak el kell készíteni a fajlagos energiajavulás teljesülését alátámasztó számításokat és azokat a záró kifizetési kérelemhez be kell nyújtani.

C) Energiahatékonyság javítását célzó, technológiát fejlesztő beruházás esetén a technológia egységre vetített energiaigény 10%-os fajlagos energiajavulását, illetve meglévő termálkút felújítására vonatkozó művelet esetén a legalább 5%-os energiahatékonyság javulást a Magyar Mérnöki Kamara és/vagy a Magyar Építész Kamara névjegyzékében szereplő épületgépész vagy energetikus mérnöknek kell igazolni energetikai számítással. A jelenlegi (felújítást közvetlenül megelőző) adatokra alapozva igazolni kell a technológia fajlagos energiafogyasztását. Vagyis ki kell mutatni éves szinten az egységnyi (tonna, m³, db. stb.) termék előállításához közvetlenül (kizárólag a technológia működtetéséhez) szükséges energiát, és mindezt fogyasztási és termelési adatokkal alátámasztani, illetve az éves fajlagos energiafogyasztást primer energiára át kell számítani és összehasonlítani a felújítás utáni fajlagos (technológiai) energiafogyasztással. A művelet fizikai befejezését követően ugyancsak el kell készíteni a fentiekben részletezett jogosultságokkal rendelkező mérnökkel, illetve a záró kifizetési kérelemhez be kell nyújtani az energiajavulás teljesülését alátámasztó számításokat.

D) Az energetikai hatékonyság javulást a teljes, korszerűsítéssel érintett műveletrész vonatkozásában szükséges vizsgálni. Amennyiben tehát épület felújításra és technológia korszerűsítésére is sor kerül, az energiahatékonyság javulást a támogatott építések és technológiai beruházások összességén kell kimutatni. Ennek megfelelően amennyiben a kedvezményezett az adott művelet keretében az A - B - C pontokban leírt esetekből többféleképpen is kér támogatást, úgy az egyes részterületekre jellemző jelenlegi és tervezett energiafogyasztást abszolút energiában kell megadni (azonos mértékegységben kell kifejezni), és összesíteni kell. Az összesített jelenlegi energiafogyasztáshoz képest kell elérni 10% - vagy meglévő termálkút felújítására vonatkozó pályázat esetén az 5 % - csökkenést az összesített tervezett energiafogyasztásban.

2. **Megújuló energiaforrást hasznosító technológia létesítése (a felhívás 2. célterület 2. pont szerint) tevékenység esetén a Magyar Mérnöki Kamara és/vagy a Magyar Építész Kamara névjegyzékében szereplő épületgépész vagy energetikus mérnök által igazolt villamos és/vagy hőenergia fogyasztási adatokat a támogatási kérelem mellékleteként minden esetben be kell nyújtani.** A számításban egyértelműen ki kell mutatni, hogy a támogatási kérelemben megvalósítani kívánt fejlesztéssel az érintett üzemben a megújuló energiaforrást hasznosító berendezés termelési kapacitása meghaladja vagy sem az adott fogyasztási hely villamosenergia-, illetve az adott telephelyen elérhető fogyasztók együttes hőenergia fogyasztását. A számításban a már meglévő és a jelen felhívás keretében igényelt támogatás segítségével telepítendő megújuló energiaforrást hasznosító berendezések termelési kapacitását is figyelembe kell venni a termelési kapacitás megállapításánál.
3. A művelet eredményeképp megtermelt villamos energia hálózatba történő értékesítése engedélyezett, de a hálózatba betáplált elektromos energia éves mennyisége nem haladhatja meg az adott telephely éves energiafogyasztását, az értékesített energia mennyisége a fenntartási időszak évei alatt nem lehet több mint az üzem által vásárolt energia mennyisége. A már meglévő vagy – akár a KAP ST valamely egyéb felhívása keretében támogatott - telepítendő megújuló energiaforrást hasznosító berendezések termelési kapacitását is figyelembe kell venni a termelési kapacitás megállapításánál.
4. **Anaerob lebontás (biogáz technológia) alkalmazása** esetén a felhasznált gabonafélék, valamint a keményítő- és cukortartalmú növények (hulladékok, aratási maradványok, melléktermékek kivételével) aránya nem érheti el a betáplált inputanyagok mennyiségének **50 %-át**. Az előírás alátámasztására a kedvezményezettnek rendelkeznie kell olyan kimutatással (pl.: üzemnapló, alapanyag mérleg, a rendszer részét képező elektronikus nyilvántartás), amelyben folyamatosan, naprakészen szerepel a betáplálásra kerülő alapanyagok típusa (megnevezése) és mennyisége.
5. **Anaerob lebontás (biogáz előállítás) alkalmazása esetén** talajjavításra alkalmas minőségű fermentum előállítása szükséges. Az előírás teljesítésének igazolása talajvédelmi hatóságtól beszerzett engedély alapján történik, amelynek legkésőbb a fenntartási időszak 1. évének végére rendelkezésre kell állnia.
6. **Mezőgazdasági eredetű biomassza alapú megújuló energia megoldás alkalmazása esetén** az alapanyag csak az Európai Unióról szóló Szerződés 1. mellékletében szereplő mezőgazdasági termék (a továbbiakban: Annex I. termék), valamint Annex I. termék előállítása, felhasználása során keletkező melléktermék lehet. Az előírás alátámasztására a kedvezményezettnek rendelkeznie kell olyan kimutatással (pl.: üzemnapló, alapanyag mérleg, a rendszer részét képező elektronikus nyilvántartás), amelyben folyamatosan, naprakészen szerepel a betáplálásra kerülő alapanyagok típusa (megnevezése).
7. Amennyiben a mezőgazdasági eredetű biomassza alapú energia-előállítás esetén az elsődleges cél villamos energia előállítása, úgy a technológiai önfogyasztás felett keletkezett hő **legalább 25%-át saját gazdaságon belül hasznosítani kell**. Az előírás alátámasztására a Magyar Mérnöki Kamara és/vagy a Magyar Építész Kamara névjegyzékében szereplő épületgépész vagy energetikus mérnök által igazolt számítás benyújtása szükséges a fenntartási időszakban.
8. Kizárólag olyan rendszerek kiépítése támogatható, melyek megfelelnek a megújuló energiát termelő berendezések és rendszerek beszerzéséhez és működtetéséhez nyújtott támogatások igénybevételének műszaki követelményeiről szóló [55/2016. \(XII. 21.\) NFM rendelet](#)ben foglalt előírásoknak. A megfelelést a Magyar Mérnöki Kamara és/vagy a Magyar Építész Kamara névjegyzékében szereplő épületgépésznek vagy energetikus mérnöknek kell igazolnia.
9. Geotermikus energia felhasználás esetén mérőműszer alkalmazása kötelező.
10. Amennyiben a tervezett művelet a fentiekben részletezett valamely előírással érintett, akkor a **támogatási kérelemhez csatolni szükséges a feltételnek való megfelelést alátámasztó leírást, tervet, számítást, dokumentációt**, melyeket a fenntartási időszak végéig meg kell őrizni.

V. A műveletek tervezésével, megvalósításával kapcsolatos elvárások:

1. A fenntartási kötelezettség időtartama alatt a támogatással megvalósított beruházás tárgya nem idegeníthető el, nem adható bérbe, jótállás alapján történő csere, amortizáció, lopás, működésképtelenné, használhatatlanná válás esetén a támogatóhoz történő bejelentést követően – a bejelentés alapjául szolgáló igazoló dokumentumokat mellékelve – saját forrásból lecserélendő.
2. Építési tevékenység végzése esetén a támogatási és kifizetési kérelem összeállítása során a Kincstár honlapján közzétett Építési Normagyűjtemény (a továbbiakban: ÉNGY) alkalmazandó. A támogatási kérelem keretében történő költségvetés tervezését a támogatási kérelem benyújtásakor érvényes ÉNGY-ben szereplő tételek azonosítója szerint kell elvégezni. A kifizetési kérelem vonatkozásában a kifizetési kérelem benyújtásakor érvényes ÉNGY referenciaárak mértékéig lehet elszámolni.
3. Építési tevékenység végzése esetén a kedvezményezett az elszámolni kívánt bizonylattal együtt az ÉNGY szerinti bontású számlarészletezőt is benyújtja a kifizetési kérelemhez. A számlarészletezőnek különösen az alábbi tartalmi elvárásoknak kell megfelelnie:
 - a számla kiállítója által hitelesítésre került
 - hivatkozik a kapcsolódó számlájára
 - tartalmazza külön az anyag-és munkadíjat
 - tartalmazza az áfa összegét
 - tartalmazza az adott tétel kiadási tételazonosítóját.

Ha az elszámolni kívánt építési tételek nem sorolhatóak be az ÉNGY tételazonosítói szerint, akkor a kedvezményezett legalább három, azonos funkcióra vonatkozó összehasonlítható műszaki tartalommal rendelkező részletes és tételes – egymástól és a kedvezményezett személyétől független kibocsátótól származó – magyar nyelvű, a KAP Vhr. 3. melléklete szerinti tartalmú árajánlatot csatol a támogatási kérelméhez.

4. A támogatási kérelemben a költséghatékonyságot és a támogatási kérelem céljait figyelembe vevő legkedvezőbb árajánlattal rendelkező építési tételt kell feltüntetni, amelyet szakmai indokolással kell ellátni.
5. Gép, eszköz és technológiai berendezés beszerzése esetén a kedvezményezett a támogatási kérelem mellékleteként köteles benyújtani három, a KAP Vhr. 3. melléklete szerinti tartalmi elemekkel rendelkező, egymástól és a kedvezményezettől független forgalmazótól származó, azonos funkcióra vonatkozó, összehasonlítható műszaki paraméterekkel rendelkező gépre, eszközre, technológiai berendezésre vonatkozó magyar nyelvű árajánlatot. A támogatási kérelemben a költséghatékonyságot, az „értéket a pénzéért” elvet és a támogatási kérelem céljait figyelembe vevő legkedvezőbb ajánlattal rendelkező gépet, eszközt vagy technológiai berendezést kell feltüntetni, amelyet szakmai indokolással kell ellátni.
6. A forinttól eltérő pénznemben kiállított árajánlat esetén az árajánlatban szereplő építés megvalósításának, gép-, eszköz- és technológiai berendezés beszerzésének költségét és az arra jutó támogatás összegét az árajánlat kiállításának időpontjában érvényes, a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) által közzétett hivatalos devizaárfolyamon kell forintra átszámítani. Ha az árajánlat magyar forintban is tartalmazza az elszámolni kívánt tétel értékét, úgy a magyar forintban megadott érték tekinthető az árajánlat érvényes értékének.
7. Szolgáltatás vásárlása esetén (felhívás 9.2. fejezetének 1. pont 1.3; 1.4 és 1.5. szerinti műszaki ellenőri szolgáltatás, tájékoztatás, nyilvánosság biztosítása és könyvvizsgálat) az 5. pontban foglaltakat kell megfelelően alkalmazni, vagyis a kedvezményezett legalább három, összehasonlítható tartalommal rendelkező részletes és tételes – egymástól és a kedvezményezett személyétől független kibocsátótól származó – magyar nyelvű, a KAP Vhr 3. melléklete szerinti tartalmú árajánlatot köteles csatolni a támogatási kérelméhez.

8. A kifizetési kérelemmel csak annyi anyaghoz tartozó költség kerülhet elszámolásra – a hozzá kapcsolódó elszámolható munkadíjjal együtt – amennyi anyag a támogatott művelettel kapcsolatosan ténylegesen felhasználásra került.
9. A műszaki teljesítmény igazolása valamennyi beépítésre kerülő építési termék vonatkozásában kötelező, az építési termék építménybe történő betervezésének és beépítésének, ennek során a teljesítmény igazolásának részletes szabályairól szóló 275/2013. (VII. 16.) Korm. rendeletben foglaltak szerint, melyet a támogató felszólítására kell bemutatni.
10. A művelet keretében kizárólag olyan **első üzembe helyezésű**, a támogatási kérelem benyújtásának évétől számított **legfeljebb három éve gyártott** gépek, eszközök, technológiai berendezések beszerzése és beépítése támogatható, amely a támogatható tevékenység megvalósítását szolgálja.
11. A beszerezni kívánt gépeknek, eszközöknek, technológiáknak meg kell felelniük a vonatkozó európai irányelveknek, szabványoknak, illetve az azokat átültető magyar jogszabályoknak, szabványoknak, környezetvédelmi előírásoknak.

4. MŰVELETVÉGREHAJTÁS IDŐTARTAMA

4.1. A művelet megkezdése

4.1.1. Kizárólag eszközbeszerzést és/vagy szolgáltatás megrendelést tartalmazó művelet megkezdése

Kizárólag eszközbeszerzést és/vagy szolgáltatás megrendelést tartalmazó művelet abban az esetben részesülhet támogatásban, ha a támogatási kérelem benyújtásakor nem minősül fizikailag befejezettnek.

Fentiek alapján az ilyen művelet megvalósítását a kedvezményezett saját felelősségére megkezdheti a felhívás megjelenését követő napon, de az nem minősülhet fizikailag befejezettnek a támogatási kérelem benyújtása napján.

A fizikai befejezésre vonatkozó szabályozást a KAP ÁÚF 6.2.2. pontja ismerteti.

A művelet részét képező gép/eszköz/technológia/berendezés/szolgáltatás beszerzéséről szóló megrendelés/szerződés, az azokhoz kapcsolódó számla, egyszerűsített számla, előlegszámla vagy előlegbekérő kiállításának, teljesítésének és kiegyenlítésének dátuma **nem lehet korábbi a felhívás megjelenését követő napnál.**

Kérjük, hogy a megkezdett műveletre benyújtott támogatási kérelem esetén fordítsanak kiemelt figyelmet a felhívás [3.3. III. pontjában](#) rögzített, a művelet tervezésével, megvalósításával kapcsolatos elvárásokra, valamint a felhívás [9. pontjában](#) rögzített elszámolásra vonatkozó szabályokra!

A támogatott művelet megkezdettségére és fizikai teljesítettségére vonatkozó részletes szabályozást az ÁÚF tartalmazza.

4.1.2. Építési tevékenységet tartalmazó művelet megkezdése

Építési engedélyköteles, vagy építési engedély nélkül végezhető építési tevékenységhez, vagy ingatlanvásárláshoz kapcsolódó támogatás, továbbá megújuló energiatermeléshez nyújtott beruházási kapcsolódó támogatás a támogatási kérelem benyújtását megelőzően megkezdett művelethez nem igényelhető.

Ebben az esetben a támogatási kérelem benyújtását megelőzően megkezdett művelet a támogatási kérelem teljes elutasítását vonja maga után. A művelet megvalósítását a támogatási kérelem benyújtását követő napon a kedvezményezett saját felelősségére megkezdheti, de a művelet megkezdése nincs befolyással a támogatási kérelem értékelésére, és nem jelent előnyt annak elbírálása során, továbbá nem garantálja az igényelt támogatás elnyerését.

Korszerűsítés vagy bővítés, energiahatékonyság javulásra irányuló művelet a Kincstár által lefolytatott, előzetes helyszíni szemlét követően kezdhető meg. Az előzetes helyszíni szemlét megelőzően megkezdett korszerűsítés/bővítés, energiahatékonyság javulásra irányuló művelet az érintett – előzetes helyszíni szemle nélkül megkezdett - műveletelem elutasítását vonja maga után. A felújításnak/bővítésnek minősülő támogatott tevékenységnek a pénzügyileg és műszaki-fizikai értelemben is elkülöníthető eleme kerül elutasításra, ha az építési tevékenységet, vagy azt megelőző bontási tevékenységet megkezdte a kedvezményezett, így az eredeti/kiinduló állapot a szemlén nem ellenőrizhető.

A támogatási kérelem benyújtása előtt felmerült költségeket a művelet részeként nem lehet elszámolni – kivéve a projekt-előkészítési tevékenységhez kapcsolódó tevékenységeket. **2023. január 1-jénél nem régebben kiállított tervezési dokumentáció költsége, illetve a 9.2. pont 1. alpontjának 1.1. pontjában felsorolt projekt-előkészítés költségek elszámolhatók.**

Építési tevékenységet és ingatlanvásárlást is tartalmazó művelet esetén a művelet részét képező gép/berendezés/anyag/szolgáltatás beszerzéséről szóló megrendelés/szerződés, az azokhoz kapcsolódó számla, egyszerűsített számla, előleghozzájárulás vagy előleghozzájáruló kiállításának, teljesítésének és kiegyenlítésének dátuma **sem lehet korábbi a támogatási kérelem benyújtását követő napnál.**

A támogatott művelet megkezdettségére és fizikai befejezésére vonatkozó részletes szabályozást az ÁÚF tartalmazza.

4.2. A művelet végrehajtására rendelkezésre álló időtartam és a művelet befejezésére vonatkozó elvárások

A művelet fizikai befejezésére a támogatási okirat véglegessé válását követő naptól számított legfeljebb **36 hónap** áll rendelkezésre.

A kedvezményezett művelettel kapcsolatos pénzügyi elszámolása (záró kifizetési kérelem) benyújtásának végső határideje a támogatási okirat véglegessé válásától számított 36. hónap utolsó napja.

5. MŰVELETVÉGREHAJTÁSSAL KAPCSOLATOS EGYÉB ELVÁRÁSOK

5.1. Közbeszerzési kötelezettség

Közbeszerzési kötelezettség:

Felhívjuk a figyelmet a művelet keretében megvalósítandó beszerzések tekintetében esetlegesen fennálló közbeszerzési kötelezettségre. A közbeszerzésekről szóló [2015. évi CXLI. törvény](#), valamint az irányadó egyéb jogszabályban meghatározott kötelezettségek megállapítása és betartása a kedvezményezett feladata.

A közbeszerzési kötelezettségre vonatkozó részletes tájékoztatást az ÁÚF tartalmazza.

5.2. A fejlesztéssel érintett ingatlanra vonatkozó feltételek

Támogatás abban az esetben folyósítható, amennyiben a fejlesztéssel érintett ingatlan(ok) tulajdoni viszonyai az ÁÚF-ben foglaltaknak megfelelnek, és a művelet szempontjából ennek megfelelően **rendezett tulajdoni és/vagy használati viszonyokat a kedvezményezett biztosítja és igazolja a támogatási kérelem benyújtásával egyidejűleg.**

5.3. A művelet megvalósítása utáni kötelezettségek (fenntartási kötelezettség)

A kedvezményezettet a művelet fizikai befejezését követően fenntartási kötelezettség terheli. A kedvezményezett a művelet fizikai befejezésétől számított 5 évig, a támogatás visszafizetésének terhe mellett vállalja, hogy a művelet megfelel a KAP Vhr. 91. §-ban foglaltaknak.

6. INDIKÁTOROK

6.1. Az indikátorok teljesítéséhez való hozzájárulás

A kedvezményezettek műveleteik megvalósításával hozzájárulnak a KAP ST-ben foglalt alábbi indikátor célértékek teljesítéséhez. Ezen indikátorokra vonatkozóan a kedvezményezettnek műveletszinten nem szükséges elérendő célértéket meghatározni. Az indikátor célértékek teljesítéséhez jelen felhíváson kívül más, a KAP ST keretében meghirdetésre kerülő felhívás(ok) is hozzájárul(hat)(nak).

Kapcsolódó beavatkozás megnevezése	Eredménymutató	Eredménymutató átfogó célértéke	Kimeneti mutató	Kimeneti mutató értéke
RD01a_E01_FRM_73 – Mezőgazdasági üzemek fejlesztése	R.9 Gazdaságok korszerűsítése: A szerkezetátalakításra és korszerűsítésre-többek között az erőforrás-hatékonyság javítása érdekében nyújtott beruházás támogatásban részesülő gazdaságok aránya	3,2%	O.20-támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelő beruházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma (Műveletek)	A 2.272
RD01c_E01_FRM_73 – Mezőgazdasági üzemek zöld beruházásainak támogatása	R.15. A mezőgazdaságból, erdészetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó megújuló energia: Támogatott beruházások a megújuló energia – termelés kapacitás bővítésébe, a biomassa-alapú	131 MW	O.20 – támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma (Műveletek)	A 5.482

	energiák termelését is beleértve (MW)			
	R.16 Az éghajlattal kapcsolatos beruházások: A KAP keretében az éghajlatváltozás mérsékléséhez és ahhoz való alkalmazkodáshoz, valamint megújuló energia vagy biológiai anyagok előállításához hozzájáruló beruházás támogatásban részesülő gazdaságok aránya	2,98%		

Az indikátorok aktuális célértékeit a hatályos KAP ST tartalmazza.

6.2. Monitoring adatszolgáltatás

A kedvezményezett köteles a felhívás 4. mellékletében foglaltak szerint a monitoring rendszer működtetéséhez szükséges adatokat megadni.

7. KIVÁLASZTÁSI ELJÁRÁSREND

7.1. A támogatási kérelmek kiválasztására vonatkozó eljárásrend

A felhívásra beérkező támogatási kérelmek a KAP Vhr. alapján standard kiválasztási eljárásrend alapján kerülnek elbírálásra.

Az IH a támogatási kérelmekről való döntés megalapozására Döntés-előkészítő Bizottságot hív össze.

A támogatási kérelmekről az IH vezetője szakaszos elbírálással dönt.

A támogató a kérelem tárgyában történő döntéshozatalt megelőzően egymásnak ellentmondó adatok, tények, körülmények, valamint a benyújtott iratok tartalmának tisztázása érdekében a kedvezményezettet írásban hiánypótlásnak nem minősülő adategyeztetésre vagy egyeztetésre szólíthatja fel.

Ugyanazon tárgyban a jelen felhívás [7.2. pontjában](#) nevesített hiánypótlatható jogosultsági kritériumok vonatkozásában hiánypótlásra nincs lehetőség.

A nem hiánypótlatható jogosultsági kritériumoknak való megfelelés hiánya a támogatási kérelem visszautasítását vonja maga után.

7.2. Kiválasztási kritériumok

Jelen felhívás keretében támogatásban részesülhetnek azon műveletek, amelyek megfelelnek a vonatkozó jogszabályi feltételeknek, továbbá a felhívásban és annak mellékleteiben foglalt kritériumoknak.

1. Nem hiánypótolható jogosultsági kritériumok:

- a) a kedvezményezett átlátható szervezetnek minősül az államháztartásról szóló [2011. évi CXCV. törvény](#) 1. § 4. pontja és 50. § (1) bekezdés c) pontja szerint,
- b) a felhívás 13.1.1. pontja alapján az engedély,- vagy bejelentés köteles tevékenység esetén az engedélyezési eljárás megindítását igazoló dokumentum, - a hatósághoz benyújtott - a támogatást igénylő nevére szóló és a tervezői névjegyzékben szereplő tervező ellenjegyzésével ellátott – építészeti-műszaki tervdokumentáció.,
- c) ÉNGY-ben nem szereplő építési tételekre, gépekre, berendezésekre és szolgáltatás vásárlásra vonatkozólag a felhívás 13.1.2. 13. pontjában felsorolt dokumentumok egyike sem került benyújtásra a támogatási kérelem mellékleteként.

Amennyiben a nem hiánypótolható jogosultsági kritériumoknak a támogatási kérelem nem felel meg, akkor a támogatási kérelem hiánypótlási felhívás nélkül visszautasításra kerül!

2. Hiánypótolható jogosultsági szempontok

- a) a felhívás 13.1.2. pontja szerint a támogatási kérelemhez csatolandó dokumentumok.

Amennyiben a hiánypótolható jogosultsági kritériumoknak a támogatási kérelem nem felel meg, akkor hiánypótlási felhívásra kerül sor.

3. Tartalmi értékelési szempontok

A jogosultsági kritériumoknak megfelelő támogatási kérelmek a felhívás 3. mellékletében meghatározott tartalmi értékelési szempontok szerint elvégzett pontozással kerülnek értékelésre. Az így kialakult pontozási sorrend képezi a támogatási kérelmek támogathatóságára vonatkozó döntés alapját.

A tartalmi értékelési szempontok alapján **maximálisan 100 pont adható.** Nem támogathatók azok a kérelmek, amelyek esetében a fenti szempontrendszer alapján a kérelemre adott összpontszám nem éri el a **minimális 40 pontot**, továbbá az üzleti terv minőségére adható **maximum 65 ponton belül a 25 pontot, valamint az IH által meghatározott támogathatósági minimumpontszámot.**

A tartalmi értékelési szempontok során vállalt kötelezettségekhez külön jogkövetkezmények fűződnek, melyek a felhívás 10. fejezetében találhatók.

8. A FINANSZÍROZÁSSAL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK

8.1. Támogatás formája

A támogatás **vissza nem térítendő támogatásnak** minősül, ezért a támogatást – a támogatási okiratnak megfelelő műveletmegvalósítás esetén – nem kell visszafizetni.

8.2. Igényelhető támogatás

Az igényelhető vissza nem térítendő támogatás összege:

- **maximum 5 Mrd Ft.**

A támogatás maximális mértéke:

- **mindkét célterület esetében az alaptámogatás az összes elszámolható költség 50%-a, az alábbi kivételekkel:**

- o a 2. célterület 2. pontja („Megújuló energiaforrást hasznosító technológiák alkalmazása”) esetében a támogatás az összes elszámolható költség 70%-a.

A támogatás maximális mértéke tovább növelhető az alaptámogatáshoz képest **az 1. célterület, továbbá a 2. célterület 1. pontja** vonatkozásában – akár több szempont egyidejű teljesítésével – azzal, hogy a **támogatás maximális mértéke nem haladhatja meg a 65%-ot**:

- Fiatal mezőgazdasági termelő számára 15%-kal megemelt támogatási intenzitás adható.
- Gazdaságátadás esetén 15%-kal megemelt támogatási intenzitás adható az alaptámogatáshoz képest. A 15%-kal megemelt támogatási intenzitásra a gazdaság átadója és a gazdaság átvevője is jogosult lehet:
 - Amennyiben a kedvezményezett a gazdaság átadója, úgy a támogatási kérelem benyújtásakor igazolást szükséges csatolni arról, hogy a mezőgazdasági igazgatási szervhez, hogy a 2023. január 1-jétől érvényes gazdaságátadási szerződés benyújtásra került. Az első kifizetési kérelemhez csatolni kell a mezőgazdasági igazgatási szerv határozatát a szerződés jóváhagyásáról.
 - Amennyiben a kedvezményezett a gazdaság átvevője, úgy a támogatási kérelem benyújtásakor igazolni szükséges, hogy a gazdaságátadási szerződésnek megfelelően a gazdaságátadó a gazdaság minden elemének tulajdonjogát átadta a gazdaság átvevőjének.
- Az ökológiai gazdálkodást folytató kedvezményezett esetén 10%-kal megemelt támogatási intenzitás adható az alaptámogatáshoz képest, amennyiben:
 - o a támogatási kérelem benyújtását megelőző teljes lezárt üzleti évben a felhívás 2.1. 1. pontjának a) alpontja alapján meghatározott mezőgazdasági tevékenységből számított üzemméretéből legalább 10.000 euró STÉ értékű ökológiai üzemmérettel rendelkezik, és
 - o a kertészeti ágazathoz kapcsolódó üzemmérete min. 30%-os arányban ökológiai vagy ökológiai átállási státuszú.
- Kollektív beruházás³ esetén 10%-kal megemelt támogatási intenzitás adható az alaptámogatáshoz képest.

A felhívás 9.2. pont 1. alpontjának 1.6 pontja szerinti Projektmenedzsment költségek vonatkozásában a támogatás az elszámolható költségek 50%-a.

A kedvezményezettek jelen felhívásban tervezett műveletük tekintetében további többlettámogatásra lehetnek jogosultak, amennyiben a beruházás megvalósításához igénybe vett beruházási hitelhez kamattámogatást, illetve a beruházási hitelhez kapcsolódó intézményi kezességvállalás díjához díjtámogatást igényelnek. **A támogatás intenzitás maximális mértéke nem haladhatja meg a 65%-ot azzal, hogy az intézményi kezességvállalás díjához kapcsolódóan legfeljebb 5%, a beruházási hitel kamatához kapcsolódóan legfeljebb 10% mértékű többlettámogatás igényelhető, a jelen felhívás alapján megtervezett művelet kamat és kezességi díj nélkül számított elszámolható költségének arányában.**

E támogatások külön felhívás keretében, a jelen felhívás alapján elnyert támogatási okirat birtokában igényelhetők.

³ Kollektív projektnek minősül a termelői csoport, a termelői szervezet, a termelői integrációs szervezet, a mezőgazdasági termelők tagságával működő szövetkezet, valamint a szociális szövetkezet által végrehajtott projekt.

8.3. Igényelhető előleg

A támogatási döntésben meghatározott támogatási összeg **legfeljebb 25 százalékáig, és legfeljebb 500 millió forint összegig** a kedvezményezett kérelemmel előleget igényelhet.

Az előleget kizárólag a művelet megvalósítására lehet felhasználni, és az igénylését követően benyújtott első kifizetési kérelemben annak teljes összegével el kell számolni.

A kedvezményezettnek legalább az igényelt előleg mértékével megegyező összegű önerővel kell rendelkeznie, melyet az előlegigénylési dokumentációval egyidejűleg igazolni köteles.

Az önerő igazolásának elfogadható módjait az ÁÚF 6.1. pontja tartalmazza.

Nem kaphat előleget az a kedvezményezett, akinek vagy amelynek

- a) a KAP Vhr. szerinti agrártámogatási jogviszonyból vagy
- b) a 2014–2020 programozási időszakban keletkezett támogatási jogviszonyból eredő tartozása áll fenn a Kincstárral szemben.

Egyszeri elszámolás esetén előleg nem igényelhető.

Központi, helyi önkormányzati vagy köztisztviselői költségvetési szerv, közvetlen vagy közvetett többségi állami tulajdonban álló gazdasági társaság, helyi önkormányzat, önkormányzati társulás, köztisztviselő, közalapítvány, az állam által alapított vagyonkezelő alapítvány vagy az ilyen alapítvány által fenntartott jogi személy kedvezményezett esetén előleg abban az esetben nyújtható, ha a kedvezményezett a Vhr. 1. § (1) bekezdés a) pontja szerinti forrásból nyújtott támogatások kezelésére a Magyar Államkincstárnál (a továbbiakban: Kincstár) külön fizetési számlával rendelkezik.

A Kincstárnál fizetési számlával nem rendelkező kedvezményezettnek az előleg fogadására projektszámlát kell nyitnia.

Az előlegre vonatkozó további szabályokat a KAP Vhr. 80. § - 83. § -a tartalmazza.

9. ELSZÁMOLÁSRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK

9.1. Kifizetési kérelmek tervezése

Egyszeri elszámolásra jelen felhívás esetén nincs lehetőség.

Többszöri elszámolás esetén:

A kedvezményezett legalább egy, legfeljebb négy kifizetési kérelmet és egy záró kifizetési kérelmet nyújthat be.

A kedvezményezett a támogatási döntés véglegessé válásától számított

- 12 hónapon belül köteles a megítélt támogatás 10 %-át meghaladó mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelmet benyújtani. Előleg igénybevétele esetén az előleg teljes összegével el kell számolni,
- 24 hónapon belül a megítélt támogatás 60 %-át elérő vagy meghaladó mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelmet,
- 36 hónapon belül a megítélt támogatás legalább 80 %-át elérő vagy meghaladó mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelmet köteles benyújtani.

Minden kifizetési kérelemben köteles a kedvezményezett a műszaki-szakmai előrehaladás bemutatásáról, a támogatási kérelemben vállaltak időarányos teljesítéséről beszámolni.

A kifizetési kérelem benyújtásának elmulasztása jogosulatlan részvételnek minősül.

9.2. Elszámolható költségek

A **művelet elszámolható költségei** között azon költségek tervezhetők, amelyek a művelet támogatható tevékenységeihez kapcsolódnak, szerepelnek a felhívásban rögzített elszámolható költségek között, és megfelelnek az általános elszámolhatósági feltételeknek.

A **művelet nem elszámolható költségeinek** a támogatható tevékenységekhez kapcsolódó, azonban a felhívás 9.5 pontjában nem elszámolhatóként meghatározott költségek, és a felhívás keretében nem támogatható tevékenységek költségei minősülnek. A nem elszámolható költségek részei a művelet összes költségének, azonban nem részei a művelet elszámolható költségének.

Amennyiben a művelet tartalmaz olyan támogatható tevékenységet, amelyet nem a támogatási kérelem részeként, nem annak költségkeretéből kíván megvalósítani, és/vagy tartalmaz olyan nem támogatható tevékenységet, amelyet a kedvezményezett meg kíván valósítani a művelet részeként, azonban a felhívás keretében biztosítotton kívüli forrásból, akkor ezen tevékenységeket elkülönítetten és egyértelműen be kell mutatni a támogatási kérelemben, valamint a későbbiekben megkötésre kerülő vállalkozói szerződésekben is. A művelet költségvetésének megfelelően részletezettnek és ily módon ellenőrizhetőnek kell lenni ahhoz, hogy meghatározható legyen a költségek, illetve ezen belül az elszámolható költségek besorolása.

A költségek elszámolhatóságával kapcsolatos általános előírásokat, továbbá az egyes költségtípusokra vonatkozó részletes szabályozást a KAP Vhr. 5. melléklete, az „**ÜTMÚTATÓ az elszámolható költségekhez**” tartalmazza, amelyeket a jelen felhívásban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

Jelen felhívás keretében – figyelemmel az 9.4 pontban foglaltakra – az alábbi költségek tervezhetők, illetve számolhatók el:

1. **Általános költségek**

1.1 Projekt-előkészítés költségei (KAP VHR 5. mellékletének [a továbbiakban: Útmutató] 3.2.1. pontja alapján)

- 1.1.1. Jogszabály, hatóság, felhívás által előírt kötelező előzetes tanulmányok, műszaki dokumentáció (ideértve a közbeszerzési eljárásokhoz kapcsolódó szakmai háttérdokumentációt is) elkészítése,
- 1.1.2. Megvalósíthatósági tanulmány,
- 1.1.3. Környezeti hatásvizsgálat, előzetes vizsgálat, egységes környezethasználati engedélyhez kapcsolódó vizsgálat,
- 1.1.4. Egyéb szükséges háttér tanulmányok, szakvélemények, beleértve a beruházással érintett terület ökológiai állapotának felmérését és egyéb, horizontális követelményhez kapcsolódó adatszolgáltatás biztosítása érdekében felmerülő költséget,
- 1.1.5. Szükséges engedélyezési dokumentumok, műszaki tervek, kiviteli és tendertervek és ezek hatósági díjának (illeték, igazgatási szolgáltatási díj, egyéb eljárási költség)

költségei, ideértve a művelési ág váltását, művelési ágból való kivétel adminisztratív költségét is, figyelembe véve a felhívás 4.1.2. fejezetében meghatározottakat.

- 1.1.6. Tervellenőr költsége, ha alkalmazása jogszabály alapján kötelező,
- 1.1.7. Közbeszerzési eljárások lebonyolításával kapcsolatos költségek (ideértve a közbeszerzési eljárások lebonyolításával kapcsolatos szakértői díját is),
- 1.1.8. Előzetes igényfelmérés, célcsoport elemzése, piackutatás, szakértői hálózatépítés, szakértői műhelymunkák,
- 1.1.9. Szükségletfelmérés, helyzetfeltárás,
- 1.1.10. Társadalmi partnerek, érintettek bevonásával kapcsolatos költségek (ha a beruházás problémamentes, megkezdéséhez indokolt, pl. helyi népszavazás, közmeghallgatás),
- 1.1.11. Előkészítéshez kapcsolódó egyéb szakértői tanácsadás.

1.2. A közbeszerzési eljárások lefolytatásának költségei

1.3. Műszaki ellenőri szolgáltatás, ide nem értve a tanácsadó Mérnökök Nemzetközi Szövetsége (FIDIC) mérnök költségeit (az Útmutató 3.4.3.2. pontja alapján)

1.4. Tájékoztató, nyilvánosság biztosítása (az Útmutató 3.4.4.1. pontja alapján)

1.5. Könyvvizsgálat (az Útmutató 3.4.4.2. pontja alapján)

1.6. Projektmenedzsment költségek

- 1.6.1. A projekt előkészítési és megvalósítási időszakában végzett projektmenedzsment tevékenység személyi jellegű ráfordításai (az Útmutató 3.8.1.1. pontja alapján).
- 1.6.2. A menedzsment tevékenységhez kapcsolódó anyag- és az Sztv. 80. § (2) bekezdésében, illetve az Áhsz. hatálya alá tartozó szervezetek esetén az Áhsz. 1. § (4) bekezdése alapján meghatározott értékhatár alatti, egy összegben leírható tárgyi eszközök – költsége (pl. nyomtató, számológép, papír, írószerszám) (az Útmutató 3.8.1.3. pontja alapján).
- 1.6.3. A projekt – előkészítési és –megvalósítás időszakában végzett projektmenedzsment tevékenységhez igénybe vett szakértői szolgáltatás díja (az Útmutató 3.8.1.5. pontja alapján).

2. Beruházások költségei

- 2.1. Ingatlanvásárlás (az Útmutató 3.3.6. pontja alapján).
- 2.2. Terület – előkészítés (az Útmutató 3.3.8. pontja alapján).
- 2.3. Építés (bővítés, felújítás), épület-kivitelezés költsége akkor számolható el, ha az a művelet végrehajtásához szükséges, vagyis olyan épületek, építmények építési és értékfenntartó felújítási, bővítési költségei számolhatók el, amelyekhez támogatott tevékenységek köthetők (az Útmutató 3.3.9.1. pontja alapján).
- 2.4. Az építési költségek alatt kell érteni az új építésen túl minden, az építmény rendeltetészerű hasznosítását lehetővé tevő felújítást, bővítést is (az Útmutató 3.3.9.2. pontja alapján).
- 2.5. A művelet céljához kapcsolódó, a piacon elérhető, a műveletcél megvalósításához szükséges technológiát használó eszközök a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Sztv) 47–51. §-a szerinti bekerülési értéke elszámolható (ideértve a bekerülési érték részét képező, esetlegesen a műveletmegvalósítás időtartamán átnyúló úgynevezett üzemeltetés támogatási díjakat is). A művelet céljaival közvetlen

összefüggésben, indokolt esetben elszámolható meglévő eszköz átalakításának, bővítésének, korszerűsítésének költsége – ideértve a zavartalan és biztonságos üzemeltetését szolgáló munka költségét is –, ha az felújításnak minősül (az Útmutató 3.3.10.1.1. pontja alapján).

- 2.6. Az eszköznek meg kell felelnie a hatályos szabványoknak és normáknak (az Útmutató 3.3.10.1.2. pontja alapján).
- 2.7. Támogatásból beszerzett tárgyi eszközök után értékcsökkenés nem számolható el a művelet keretében (az Útmutató 3.3.10.1.3. pontja alapján).
- 2.8. Próbaüzem költségei elszámolhatóak, a próbaüzem alatt keletkező bevételek kezelésére a művelet-bevételek kezelésére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni az Útmutató 4.4. pontja szerint (az Útmutató 3.3.10.1.4. pontja alapján).
- 2.9. Főszabály szerint új, kereskedelmi forgalomban, vagy gyártótól beszerezhető, első üzembehelyezésű gépek, technológiai berendezések, eszközök, anyagok beszerzése és beépítése támogatható. Az „új” jelző csak olyan beruházási jellegű termékeket illet meg, amelyeknél a kedvezményezett rendelkezik a vétel időpontjában (a számlakiállítás dátuma) kezdődő termékfelelősségi, garanciális és szavatossági jogainak érvényesíthetőségéhez szükséges, a gyártó és a forgalmazó által kibocsátott, hiteles dokumentumokkal (az Útmutató 3.3.10.1.5. pontja alapján).
- 2.10. Immateriális javak beszerzése (az Útmutató 3.3.10.2. pontja alapján).
- 2.11. Lízing (az Útmutató 3.3.11. pontja alapján).

A támogatási kérelem részeként benyújtott költségvetésnek tartalmaznia kell a művelet összes – elszámolható és nem elszámolható – költségét!

A támogatási kérelemben tervezett elszámolható költségek alátámasztására, a piaci ár igazolása szükséges. Ennek részletes szabályozását a KAP Vhr. 5. mellékletének 2.3.2.4. pontja tartalmazza.

Tájékoztatjuk a kedvezményezetteket, hogy a támogató jogosult a piaci árnak való megfelelést az alátámasztó dokumentumoktól függetlenül, legalább három árajánlattal történő alátámasztás esetén is ellenőrizni, módszertan alapján referencia árakkal összevetni. Amennyiben a támogató az elfogadhatónál nagyobb eltérést észlel a piaci árhoz képest, egyeztetésre szólítja fel a kedvezményezettet, indokolt esetben pedig csökkenti az elszámolható költséget.

Amennyiben az ajánlatok a piaci ár igazolására alkalmatlanok (különösen: nem összehasonlíthatóak, nem azonos tárgyúak, nem egymástól és a kedvezményezettől független piaci szereplőktől származnak, a tényleges piaci árat jelentősen meghaladják), a felmerült költségek a művelet terhére nem elszámolhatóak.

A piaci ár bizonyítása a kedvezményezett kötelezettsége és felelőssége. A költségtételeknek a művelet költségvetésének megfelelően részletezettnek és ilyen módon ellenőrizhetőnek kell lenniük ahhoz, hogy meghatározható legyen a besorolásuk.

9.2.1. Egyszerűsített elszámolási mód alkalmazása

Egyszerűsített elszámolásra a felhívás keretében nincs lehetőség.

9.3. Elszámolhatóság feltételei

a) A felhívás keretében támogatott művelet költségei elszámolhatóságának kezdete:

- aa) A támogatási kérelem benyújtása előtt felmerült költségeket - a tervezési dokumentációk költségétől és a 9.2. pont 1. alpontjának 1.1 pontjában felsorolt projekt-előkészítési költségektől eltekintve - a művelet részeként nem lehet elszámolni.
- ab) A művelet részét képező gép/berendezés/technológia beszerzéséről szóló megrendelés/szerződés, az azokhoz kapcsolódó számla, egyszerűsített számla, előlegszámla vagy előlegbekérő kiállításának, teljesítésének és kiegyenlítésének dátuma nem lehet korábbi a felhívás megjelenését követő napnál.
- b) A felhívás keretében támogatott művelet költségei elszámolhatóságának vége:
- A kedvezményezett a művelettel kapcsolatos pénzügyi elszámolása (záró kifizetési kérelem) benyújtásának végső határideje a támogatási okirat véglegessé válásától számított 36. hónap utolsó napja.
- c) A támogatás folyósítása a kedvezményezett a KNYR-ben rögzített fizetési számlájára történik.
- d) Jelen felhívás keretében szóbeli megállapodás alapján történő költségelszámolásra nincs lehetőség.
- e) A kifizetési kérelem keretében a kedvezményezett
- ea) amennyiben természetes személy, akkor nem nyújthat be olyan, készpénzben kiegyenlített elszámoló bizonylatot, amelynek az – általános forgalmi adó felszámítása esetén az általános forgalmi adóval növelt – ellenértéke meghaladja az 1,5 millió forintot,
 - eb) amennyiben nem természetes személy, akkor nem nyújthat be készpénzben kiegyenlített elszámoló bizonylatot.
- f) A kedvezményezett köteles a támogatási okirattal jóváhagyott elszámolható költségek összegének legalább 80%-át teljesíteni.
- g) A kedvezményezett – az egyszeri elszámolás kivételével - köteles a KAP Vhr. 84. § (1) bekezdésben foglalt elszámolási kötelezettség betartására, ennek megfelelően a támogatási okirat véglegessé válásától számított 12 hónapon belül köteles a megítélt támogatás 10%-át meghaladó mértékű támogatás elszámolására irányuló kifizetési kérelmet benyújtani.
- h) Kifizetési kérelem csak abban az esetben nyújtható be, ha az abban igényelt támogatás összege meghaladja a megítélt támogatás 10%-át.
- i) A záró kifizetési kérelem alapján a támogatás folyósítása felfüggesztésre kerül, amíg a kedvezményezett nem nyújtja be a Kincstárhoz valamennyi, a műveletmegvalósításhoz és az üzemeltetéshez kapcsolódó végleges engedélyt
- j) Átalányalapú elszámolásra jelen felhívás keretében nincs lehetőség
- k) A forinttól eltérő pénznemben kiállított elszámoló bizonylat esetén az elszámoló bizonylat végösszegét, illetve az elszámoló bizonylaton szereplő tevékenységek, tételek költségét és az arra jutó támogatás összegét a számlán megjelölt fizikai teljesítés időpontjában érvényes, az MNB által közzétett hivatalos devizaárfolyamon kell forintra átszámítani.
- A nem közbeszerzés köteles beszerzések vonatkozásában a KAP Vhr. 5. melléklet 2.3.2.5. pontja szerinti összeférhetetlenségi szabályok állnak fenn.

9.4. Az elszámolható költségek mértékére és arányára vonatkozó elvárások

A művelet tervezése során az egyes elszámolható költségtípusok vonatkozásában a következő korlátozásokat szükséges figyelembe venni:

Kölségtípus	Maximális mértéke az összes nettó elszámolható költségre vetítve (%) /maximális támogatási összeg (Ft)
Általános költségek (9.2. fejezet 1. pont) és immateriális javak költségei, összesen: <i>ebből:</i>	5%
<ul style="list-style-type: none"> • tájékoztatás, nyilvánosság • műszaki ellenőri szolgáltatás, ide nem értve a Tanácsadó Mérnökök Nemzetközi Szövetsége (FIDIC) mérnök költségeit • könyvvizsgálat • projektmenedzsment 	0,5%, legfeljebb nettó 150 000 Ft 1% 0,5% 2,5%
Ingatlanvásárlás	2%
Terület-előkészítés⁴ (régészeti feltárás, lőszermentesítés, bozótirtás földmunkák stb.)	2%
A telepen belül megvalósítandó infrastruktúra-fejlesztés és/vagy eszközbeszerzés , amely magában foglalja a vagyoni védelem gépeinek, eszközeinek beszerzését, továbbá a telepi infrastruktúra (lásd: Fogalomtár) megvalósítását, a felhívás 3.1.2. 2. pont 6. alpont alapján.	20%
Egyedi azonosítóval ellátott tároló konténer beszerzése a felhívás 3.1.2.2. 5. pontja alapján	nettó 30 000 Ft/db
Kertészeti tevékenységhez kapcsolódó szállítójármű (N. kat) a felhívás 3.1.2.2.3. pontja alapján	nettó 50 millió Ft
Hűtőkonténer beszerzése , beépítése a felhívás 3.1.1. 1. ct. 2. a) pont esetében	nettó 8 millió Ft
Áruvá készítés eszközeinek beszerzése	nettó 500 millió Ft
Növényházi művelő eszközök beszerzése	A művelet keretében fejlesztett növényház termesztő felület m ² X nettó 10 000 Ft ⁵

⁴ Azokat a munkálatokat kell terület-előkészítés költségtípusba besorolni, amelyek nem kapcsolódnak közvetlenül egyetlen épülethez, építményhez sem, hanem az általános területrendezésre irányulnak (pl. szennyezett föld kicserélése, az egyenetlen terep egyengetése).

⁵ Amennyiben a támogatási okiratban jóváhagyott releváns műszaki tartalom (a termesztő felület mérete) 10%-ot meghaladó mértékben csökken, úgy a növényházi művelő eszközök vonatkozásában a jóváhagyott támogatási összeg is arányosan csökkentésre kerül.

Jelen felhívás keretében a fenti táblázatban meghatározott százalékos korlátok betartása a támogatási kérelem összeállítására, valamint a műveletmegvalósítás során kötelező. A táblázatban szereplő százalékos korlát a záró kifizetési kérelem jóváhagyása során – a műszaki-szakmai tartalom csökkenésével nem járó – műveletszintű megtakarítás eredményeként átléphető azzal, hogy az egyes költségfajtákra megállapított összeg nem növekedhet.

9.5. Nem elszámolható költségek

A támogatható tevékenységekhez kapcsolódóan nem elszámolható költségnek minősül mindazon költség, amely nem szerepel a 9.3. pontban, különösen:

- a) a levonható áfa,
- b) a kamattartozás-kiegyenlítés,
- c) a hitelkamat, kivéve a kamattámogatás vagy kezességi díjtámogatás formájában nyújtott vissza nem térítendő támogatás,
- d) a hiteltüllépés költsége, egyéb pénzügyforgalmi költségek,
- e) a devizaátváltási jutalék,
- f) a pénzügyi, finanszírozási tranzakciókon realizált árfolyamveszteség,
- g) a bírságok, kedvezményezett által fizetett kötbérek és a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti perköltség, függetlenül attól, hogy bíróság által megítélésre került-e,
- h) a kedvezményezett saját teljesítés keretében felmerült bármely költség,
- i) a művelet keretében működési költségek, bérköltségek és forgóeszközök, egynyári és évelő növények vásárlása.

10. JOGKÖVETKEZMÉNYEK

10.1 Általános jogkövetkezmények

Az intézkedésben való részvétel vagy az igénybe vett támogatás egésze jogosulatlanul minősül, és a támogató az agrártámogatási jogviszonytól eláll, ha a Kedvezményezett a támogatási okirattal jóváhagyott elszámolható költségek összegének legalább 60%-át nem teljesíti.

A támogatási okiratban megítélt támogatást 5%-kal csökkenteni kell, ha a kedvezményezett a támogatási okirattal jóváhagyott elszámolható költségek összegének legalább 60%-át teljesíti, de nem éri el az összeg 80%-át.

Amennyiben a kedvezményezett nem tesz eleget a monitoringadat - nyilvántartáshoz szükséges adatszolgáltatási kötelezettségének, úgy a már igénybe vett támogatási összeg 1 %-át az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.

10.2 Tartalmi értékelési szempontok során vállalt kötelezettségekhez fűződő jogkövetkezmények

Amennyiben az ellenőrzések során megállapítást nyer, hogy a kedvezményezett a tartalmi értékelési szempontok során vállalt kötelezettségeinek nem tett eleget, a támogatás jogosulatlanul igénybe vett támogatásnak minősül és köteles az alábbi táblázatban rögzített támogatási összeg visszafizetésére:

	Tartalmi értékelési szempont	Valamennyi jogosulatlanul igénybevett többletpont után visszafizetendő összeg
--	-------------------------------------	--

1.	állami elismeréssel rendelkező együttműködés elismerése visszavonásra kerül, vagy a művelethez kapcsolódó állami elismeréssel rendelkező együttműködésben való részvételi tagsága megszűnik	minden jogosulatlanul igénybevett többletpont után a hatályos támogatási okiratban meghatározott támogatási összeg 0,5%-a
2.	a vállalt energiahatékonyság javulás nem éri el a támogatási kérelemben vállalt százalékos mértéket	minden jogosulatlanul igénybevett többletpont után a hatályos támogatási okiratban meghatározott támogatási összeg 0,5%-a
3.	nem teljesül a megújuló energiaforrás használatára vonatkozó vállalása	minden jogosulatlanul igénybevett többletpont után a hatályos támogatási okiratban meghatározott támogatási összeg 0,5%-a

Amennyiben több tartalmi értékelési szempont vonatkozásában kerül megállapításra a jogosulatlan igénybevétel, úgy az egyes szankciók összegét össze kell vonni, mely eredményezheti a Döntés-előkészítő Bizottság által meghatározott támogathatósági határpontszám alá csökkenést.

10.3 Az üzleti tervben vállalt kötelezettségekhez fűződő jogkövetkezmények

Amennyiben részt vesz a Tesztüzemi Információs Rendszerben, és tagsága megszűnik a fenntartási időszak alatt, úgy a már igénybe vett támogatási összeg 1%-át az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.

Amennyiben a tervezett termék, illetve technológiai innováció mégsem valósul meg a fejlesztés során, úgy a már igénybe vett támogatási összeg 1%-át az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.

A digitalizációs kérdőívet a fenntartási időszak végén is szükséges újra kitölteni, amennyiben nem tölti ki a kedvezményezett, úgy a már igénybe vett támogatási összeg 1%-át az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.

Amennyiben a támogatási kérelem beadásakor megadott megvalósítási hely beruházási jellege (barnamezős, zöldmezős beruházás, meglévő telephely továbbfejlesztése) módosul a fenntartási időszak alatt, úgy a már igénybe vett támogatási összeg 1%-át az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.

Amennyiben a támogatási kérelem beadásakor megadott valamely minősítő rendszer vagy beszállítói minősítő előírásait nem teljesíti a fenntartási időszak alatt, úgy a már igénybe vett támogatási összeg 1%-át az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint köteles visszafizetni.

10.4 A felhívásban rögzített kötelezettségekhez/elvárásokhoz fűződő jogkövetkezmények

A támogató jogosult a szerződéstől elállni, az igényelt támogatást teljes egészében vagy részben visszavonni amennyiben a kedvezményezett nem tesz eleget valamely, a KAP Stratégiai Tervben foglalt kötelezettségvállalásoknak, így különösen:

- Amennyiben a kedvezményezett nem tesz eleget a fenntartási kötelezettségének, úgy köteles az intézkedésben való jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint visszafizetni az

igénybevett támogatást azon időszakokkal arányosan, amelynek tekintetében nem teljesültek a követelmények

- Ha a megvalósítandó megújuló energiaforrást hasznosító berendezés termelési kapacitása meghaladja az adott fogyasztási hely villamos energia-, illetve az adott telephelyen elérhető fogyasztók együttes hőenergia fogyasztásának kielégítéséhez elegendő energiamennyiséget, úgy az erre a tevékenységre már igénybe vett támogatási összeget a jogosulatlan részvételre vonatkozó szabályok szerint a támogatást igénylőnek vissza kell fizetnie;
- Ha a kedvezményezett ökológiai gazdálkodáshoz kapcsolódóan 10%-kal megemelt támogatási intenzitásban részesült, és a kertészeti ágazathoz kapcsolódó üzemméret vonatkozásában a min. 30%-os arányban ökológiai vagy ökológiai átállási státuszú üzemméretét nem tartja fenn, úgy az emelt támogatási intenzitásra eső támogatási összeget köteles visszafizetni.

A támogatási okiratban megítélt támogatást 5%-kal csökkenteni kell, amennyiben a kedvezményezett nem tesz eleget a következő kötelezettségeknek, vállalásoknak valamelyikének:

- Energiahatékonyság javítását célzó beruházás esetén a kedvezményezett az előírt legalább 10% egységnyi energiahatékonyság javulást nem éri el.⁶;
- Meglévő termálkút felújítására vonatkozó művelet esetén a kedvezményezett az előírt legalább 5% energiahatékonyság javulást nem éri el⁷;
- A kedvezményezett termálenergia felhasználása esetén mérőműszer alkalmazási kötelezettségét nem teljesíti;
- Mezőgazdasági eredetű biomassza alapú megújuló energia megoldás alkalmazása esetén az alapanyag nem Annex I. termék, valamint nem Annex I. termék előállítás, felhasználása során keletkező melléktermék;
- Épületkorszerűsítés esetén a 2010/31/EU irányelv szerinti költség optimum szint (melyet a [9/2023. \(V.25.\) ÉKM rendelet](#) tartalmaz) elérésére vonatkozó elvárásnak a kedvezményezett nem tesz eleget;
- Amennyiben a kedvezményezett nem teljesíti azt a követelményt, miszerint kizárólag olyan rendszerek kiépítése támogatható, melyek megfelelnek a megújuló energiát termelő berendezések és rendszerek beszerzéséhez és működtetéséhez nyújtott támogatások igénybevételének műszaki követelményeiről szóló 55/2016. (XII. 21.) NFM rendeletben foglalt előírásoknak;
- Amennyiben az anaerob lebontás (biogáz technológia) alkalmazása esetén a felhasznált gabonafélék, valamint a keményítő- és cukortartalmú növények (hulladékok, aratási maradványok, melléktermékek kivételével) aránya meghaladja a betáplált inputanyagok mennyiségének 50 %-át;
- Amennyiben a mezőgazdasági eredetű biomassza alapú energia-előállítás esetén az elsődleges cél villamos energia előállítása, úgy a technológiai önfogyasztás felett keletkezett hő legalább 25%-át saját gazdaságon belül hasznosítani kell. Amennyiben az előírás alátámasztására a Magyar Mérnöki Kamara és/vagy a Magyar Építész Kamara névjegyzékében szereplő épületgépész vagy energetikus mérnök által igazolt számítás benyújtása nem történt meg a fenntartási időszakban;
- Amennyiben olyan rendszerek kerültek kiépítésre, melyek nem felelnek meg a megújuló energiát termelő berendezések és rendszerek beszerzéséhez és működtetéséhez nyújtott támogatások igénybevételének műszaki követelményeiről szóló [55/2016. \(XII. 21.\) NFM rendelet](#)ben foglalt előírásoknak;

⁶ Amennyiben releváns.

⁷ Amennyiben releváns.

- Amennyiben az anaerob lebontás alkalmazása, illetve biofinomítás esetén a talajjavításra nem alkalmas minőségű fermentum kerül előállításra és felhasználásra;
- Egyedi azonosítóval ellátott konténerek az ellenőrzések során a művelet megvalósítási helyén nem találhatóak meg.

11. TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

Tájékoztatjuk, hogy a támogatási kérelmek elbírálásához felhasználjuk az Önről a közhiteles adatbázisokban elérhető adatokat.

11.1. Jogutódlás

Az agrártámogatási jogviszony létrejötte után az agrártámogatási jogviszonyból eredő jogok és kötelezettségek az átvállaló kérelmére átadhatóak, ha a kötelezettségátadást az európai uniós állami támogatási szabályok lehetővé teszik.

A kérelmet a támogató megvizsgálja, és döntést hoz arról, hogy a polgári jog szerinti átvállaló megfelel-e a felhívásban meghatározott jogosultsági feltételeknek, azzal, hogy figyelembe veszi a feltételek elvárható teljesítését és a körülmények életszerű változását.

A jogutódlásra, valamint a kötelezettségátadásra a KAP tv. 32. § - 33. §-ában, illetve a KAP Vhr. 49. § - 51. § - ában foglaltak az irányadók.

11.2. További dokumentumok

Felhívjuk a tisztelt kedvezményezettek figyelmét, hogy az ÁÚF a <https://kap.gov.hu> honlapon található és felhívás elválaszthatatlan része.

Kérjük, hogy a támogatási kérelmet az ÁÚF figyelembevételével készítsék el!

A Nemzeti Kifizető Ügynökség kifizetési kérelmekkel kapcsolatos közleménye, valamint a felhíváshoz kapcsolódó tájékoztatója elérhető a <https://www.mvh.allamkincstar.gov.hu/> honlapon.

A Közös Agrárpolitika és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások végrehajtásának szervezetéről és intézményeiről szóló [601/2022. \(XII. 28.\) Korm. rendelet 3. § 22.](#) pontja szerinti adatok körét tájékoztató jelleggel a 13. melléklet tartalmazza.

12. ÜGYFÉLSZOLGÁLAT ELÉRHETŐSÉGE

Ha további információkra van szüksége, forduljon bizalommal a **Magyar Államkincstár Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Ügyfélszolgálatához**, amely az alábbi elérhetőségeken áll rendelkezésre:

Ügyfélfogadási idő:

Hétfő, Kedd és Csütörtök: 9.00 - 12.00 és 13.00 - 16.00

Szerda és Péntek: 9.00 - 12.00

Telefon: 1811 (4-es gomb); (1) 374-3603 vagy (1) 374-3604

E-mail: mv.ugyfelszolgalat@allamkincstar.gov.hu

A kapcsolatfelvételre a mobilGAZDA alkalmazást is felhasználhatják, amely ingyenesen elérhető a Google Play és App Store digitális tartalomszolgáltatóknál, használata regisztrációhoz kötött.

13. CSATOLANDÓ MELLÉKLETEK LISTÁJA

13.1. A támogatási kérelemhez csatolandó dokumentumok

13.1.1. Támogatási kérelem elkészítésekor kötelezően csatolandó (nem pótolható) mellékletek

A támogatási kérelem elkészítésekor a következő mellékleteket **kötelezően** szükséges csatolni:

Engedély, - vagy bejelentés köteles építési tevékenység esetében:

az engedélyezési eljárás megindítását igazoló dokumentum, - a hatósághoz benyújtott – a támogatást igénylő nevére szóló és a tervezői névjegyzékben szereplő tervező ellenjegyzésével ellátott – építészeti-műszaki tervdokumentáció.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a támogatási kérelem benyújtását követően a fenti dokumentumok pótlására nincs lehetőség, így amennyiben a fejlesztés szempontjából releváns fenti dokumentumok valamelyike nem kerül benyújtásra a támogatási kérelemmel egyidejűleg, az a támogatási kérelem visszautasítását vonja maga után!

13.1.2. A támogatási kérelem elkészítése során csatolandó (pótolható) mellékletek listája:

A támogatási kérelem elkészítésekor a következő mellékleteket szükséges csatolni:

1. Az STÉ módszertan alapján a kedvezményezett – vagy termelői csoport, termelői szervezet, mezőgazdasági termelők tagságával működő szövetkezet (amennyiben a jogosultságát a szövetkezet nem önmagában igazolja) esetén annak tagja - mezőgazdasági tevékenységből származó üzemméret igazolását alátámasztó dokumentumok („Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatokról”; valamint „Hatósági állatorvos igazolása az éves átlagos állatlétszám igazolásához” nyomtatványok). Az üzemméret megállapítása szempontjából a 348,93 forint/euró árfolyammal számolt 2020. évi STÉ adatok az irányadók.

A támogatási kérelem elbírálásához minden esetben szükséges a teljes üzemméret meghatározása, mely az alábbi adatok alapján kerül megállapításra:

- a) „Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatokról” (felhívás 5. melléklete);
 - b) TEK kérelemben feltüntetett azon adatok, amelyek a „Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatokról” nevű nyomtatványon nem szerepelnek;
 - c) „Hatósági állatorvos igazolása az éves átlagos állatlétszám igazolásához” (felhívás 6. melléklete);
 - d) szarvasmarha, anyajuh, és anyakecske állatfajok esetében az ENAR nyilvántartásban szereplő adatok.
2. Annak igazolására, hogy a kedvezményezett (mezőgazdasági termelők tagságával működő szövetkezet tagja, amennyiben a jogosultságát a szövetkezet nem önmagában igazolja) teljes lezárt üzleti évből származó **árbevételének legalább 40-%a mezőgazdasági tevékenységből származik (a felhívás 7. mellékletében szereplő képlet alapján számolt):**
- a) gazdasági társaság esetén független könyvvizsgálói igazolás,
 - b) egyéni vállalkozó esetén független könyvvizsgálói igazolás,
 - c) őstermelő esetén személyi jövedelemadó bevallás, valamint az adóbevallásra nem kötelezett őstermelők esetén az értékesítési betétlap, illetve amennyiben az őstermelő a családi gazdaságokról szóló 2020. évi CXXIII. törvény 2.§ c) pontja szerinti kiegészítő

tevékenységet is folytat, úgy nyilatkozata arról, hogy árbevételének legalább 40%-a mezőgazdasági tevékenységből származik

vagy

- d) amennyiben a kedvezményezett a számviteli nyilvántartásaiban a mezőgazdasági és nem mezőgazdasági tevékenységből származó bevételeit minden kétséget kizáróan és ellenőrizhető módon egymástól elkülönítve vezeti, akkor a támogatási kérelem benyújtását megelőző vagy amennyiben erre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre adatok, az ezt megelőző teljes lezárt üzleti évre vonatkozó üzleti beszámoló, vagy egyéb számviteli nyilvántartás.

3. Fialat mezőgazdasági termelő esetében annak igazolására, hogy a mezőgazdasági tevékenységet a támogatási kérelem benyújtását megelőző 5 évben kezdte meg:

- a) Nemzeti Élelmiszerlánc Biztonsági Hivatal Földművelésügyi Igazgatósága által kiállított igazolás, amely tartalmazza az első östermelői igazolvány kiállításának idejét;
- b) a gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR'08) alapján meghatározott mezőgazdasági termelő tevékenység első bejelentését igazoló adóhatósági igazolás.

4. Fialat mezőgazdasági termelők esetén a mezőgazdasági jellegű végzettséget igazoló okirat szkennelt változata (Az elfogadható végzettségek tekintetében jelen felhívás 1. mellékletének „Fialat mezőgazdasági termelő” definíciója tartalmaz útmutatást.).

5. Tartalmi értékelési szempontokat alátámasztó igazolások, nyilatkozatok, dokumentumok a felhívás 3. melléklete szerint.

6. A felhívás 3.3 III. 4. pontja alá tartozó, vízjogi engedélyköteles művelet esetében vízjogi engedély iránti eljárás megindítását igazoló dokumentumot. Meglévő vízi létesítményre kiadott jogerős üzemeltetési és/vagy fennmaradási engedélyben meghatározott azonos paraméterekre történő felújítás, rekonstrukció esetében a jogerős üzemeltetési és/vagy fennmaradási vízjogi engedélyt.

7. Hálózatra termelő napelemes művelet esetén a szolgáltató felé benyújtott és a szolgáltató által visszaigazolt igénybejelentő.

8. Energiahatékonyság javítását célzó célterület keretében megvalósuló tevékenységek esetén a legalább 10% fajlagos energiahatékonyság javulást.

9. Meglévő termálkút felújítására vonatkozó művelet esetén a legalább 5%-os energiahatékonyság javulást alátámasztó kalkuláció. (3.3. IV. 1. pont szerint)

10. Amennyiben a tervezett művelet a 3.3. III. 1.- 8. pont valamelyikében érintett, úgy az adott feltételnek való megfelelést alátámasztó leírás, terv, számítás, dokumentáció.

11. Épületenergetikai korszerűsítés esetén a [176/2008. \(VI. 30.\) Korm. rendelet](#) szerint elkészített, a fejlesztés előtti állapotra vonatkozó energetikai minőségtanúsítvány. (Amennyiben annak megléte a rendelet értelmében szükséges.)

12. Amennyiben a kedvezményezett nem számol el a technológiához kapcsolódóan építést, csupán szerelési munkával érintett a fejlesztés, abban az esetben elegendő technológiai leírás benyújtása.

13. Az ÉNGY-ben nem szereplő építési tételekre, valamint a gépekre, berendezésekre, technológiákra vonatkozólag 3 db árajánlat a 13. melléklet szerint. **(Felhívjuk a figyelmet, hogy amennyiben e**

dokumentumok egyike sem került benyújtásra a támogatási kérelem mellékleteként, az a felhívás 7.2/1. pontja alapján nem hiánypótolható jogosultsági kritériumnak minősül!)

14. Ökológiai gazdálkodást folytató kedvezményezett esetén az ökológiai tevékenységet igazoló tanúsítványt és az ökológiai ellenőrző és tanúsító szervezet igazolását az ökológiai gazdálkodással érintett üzemméret nagyságáról.

15. A felhívás 5.2. pontjában meghatározott, az érintett ingatlanokra vonatkozó igazolások.

16. Az üzleti terv kitöltési útmutatóban meghatározott, az üzleti terv értékeléséhez szükséges dokumentumok.

17. Annak igazolására, hogy gyógynövénytermesztéshez kapcsolódóan integrátori, vagy feldolgozó tevékenységet folytató vállalkozás - a támogatási kérelem benyújtását megelőzően teljes lezárt üzleti évben a vámtarifaszám alapján gyógynövénytermék előállítás tevékenységből származó árbevételük az összes árbevételük 40 százalékát meghaladja:

- a) gazdasági társaság esetén független könyvvizsgálói igazolás,
- b) egyéni vállalkozó, esetén független könyvvizsgálói igazolás,
- c) őstermelő esetén regisztrált mérlegképes könyvelő igazolása.

18. Gyógynövénytermesztéshez kapcsolódóan integrátori, vagy feldolgozó tevékenységet folytató vállalkozások esetében három, a teljes lezárt üzleti évben érvényes termeltetési és/vagy felvásárlási szerződés.

Felhívjuk figyelmét, hogy a felsorolt mellékleteket a támogatási kérelem elkészítésekor kell csatolni.

13.2. Az első kifizetési kérelemhez csatolandó dokumentumok

1. Egyszeri elszámolók valamint természetes személyek kivételével az önerő rendelkezésre állását igazoló nyilatkozatot illetve dokumentumokat (az ÁÚF-ben meghatározott módon és formában).

2. Legkésőbb az első, építéssel és/vagy vízjogi engedélyköteles beruházással kapcsolatos kifizetési kérelemhez mellékelni kell a kedvezményezett nevére szóló jogerős építési és/vagy a jogerős vízjogi létesítési/bányakapitánysági engedélyt, – beleértve az engedélyezési záradékkal ellátott építészeti-műszaki tervdokumentációt.

3. Építési tevékenység végzése esetén az elszámolni kívánt bizonylattal együtt az ÉNGY szerinti bontású számlarészletezőt is be kell nyújtani minden kifizetési kérelemhez.

4. Gazdaság átadó esetén a mezőgazdasági igazgatási szerv határozatát a szerződés jóváhagyásáról.

Felhívjuk figyelmét, hogy a felsorolt mellékleteket az első kifizetési kérelem benyújtása során csatolni szükséges.

14. A FELHÍVÁS MELLÉKLETEI

1. melléklet: Fogalomtár
2. melléklet: Jogszabályok gyűjteménye
3. melléklet: Tartalmi értékelési szempontok
4. melléklet: Monitoring adatszolgáltatás

5. melléklet: Kormányhivatal igazolása a mezőgazdasági tevékenységgel hasznosított területadatokról
6. melléklet: Hatósági állatorvos által kiállított igazolás
7. melléklet: A mezőgazdasági tevékenységből származó nettó árbevétel kiszámítása
8. melléklet: Üzleti terv kitöltési útmutató
9. melléklet: TCS – TSZ - TISZ tagsági igazolás
10. melléklet: STÉ értékek jegyzéke
11. melléklet: Gyógynövénytermesztéshez kapcsolódóan az árbevétel számításnál figyelembe vehető termékek
12. melléklet: Az árajánlat kötelező tartalmi elemei
13. melléklet: Arachne melléklet